

יו"ל ע"י ארגון נעשה ונשמע

עורך ראשי:

הרב ישראל מאיר גלינסקי

הקבצו

בית וועד לחניכי הישיבות
העוסקים בתורת מוהר"ן מברסלב זיע"א

גליון
39

סיון - תמוז תשע"ט
נושא החודש:
תוכחה

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

תוכחה - בצורה נכונה

ה' צבאות', שאף היא נקראת בשם 'קנאה'. וכן קנאה של אדם לאשתו שנקרא בלשון הפסוק 'רוח קנאה'. לכאורה אלו סוגי 'קנאה' אחרים לגמרי, אבל אם הם נקראים באותו שם, כנראה שהם ממשפחה אחת, ואם נבין מה עומד מאחורי הקנאה, נבין את המשותף שביניהם, וכיצד אפשר לדלג מזה לזה.

קנאה נובעת מ'בלעדיות'. ולכן היא נמצאת באותה משפחה של 'התאוה' ו'הכבוד'. הכבוד הוא השלב הראשון, והוא מבקש לתת 'ערך' לקיום שלי, ולהרגיש שאני לא כאן בחינם. התאוה היא השלב השני, והיא מבקשת 'להרחיב' את תחום הקיום שלי, ולאפשר לעצמי להכניס עוד הנאות לתוך המציאות שלי. [לפעמים הכבוד יכול לשמש כתגובת נגד, מול התאוות, כי כשיש לי ערך מספיק, אני לא זקוק ל'תוספות']. והקנאה היא השלב השלישי, שמבקש להפוך את הקיום שלי ל'בלעדי' ולשלול כל נוכחות אחרת חוץ ממני.

יש באדם נקודה פנימית, שנותנת לו את ההרגשה ואת הרצון - להיות אחד ויחיד. זה הכח המניע החזק ביותר שיש באדם, כי הרצון להיות יחיד, מכריחה אותו לחפש כל דבר שיכול להגדיל אותו ולהעצים אותו. לולא זה, היה אדם נשאר 'תינוק שוכב בעריסה' כל ימיו.

ישנם שתי אפשרויות סותרות כיצד להשתמש בנקודת ה'בלעדיות'. האפשרות הראשונה היא 'לגדול', והשנייה היא 'להקטין את האחרים'. האפשרות הראשונה נקראת 'קנאת סופרים', והיא פועלת בצורה שאם אדם מזהה עוד משהו שאין לו - הוא מתעורר 'לגדול' עוד יותר, ולכבוש גם את הפסגה הזאת, וכך להישאר 'בלעדי'. האפשרות השנייה נקראת 'קנאת איש לאשתו', והיא פועלת בצורה הפוכה, שאם הוא מזהה שמישהו נכנס לתחום שלו - הוא דואג לנטרל אותו. הקנאה הזאת במקורה יכולה להיות טובה, אם משתמשים בה לנטרל 'מפגעים', אבל עלולה להיות רדת אסון, אם משתמשים בה לנטרל כל מי שקיים. ובכך, במקום לנסות להתקדם - עוסקים ב'להוריד' את כל מי ששוה משהו.

הסיבה שיש מדה כזאת באדם, היא בכדי להביא לגילוי מושלם של מציאותו ה' בעולם. אילו לא הייתה את תחושת ה'בלעדיות' - היה אפשר להכיל בבת אחת

התוכחה, היא הדבר הכי נחוץ מחד, והכי לא אהוב מאידך. אף אחד לא אוהב כשמעירים לו, ובאותה מדה, אין כמעט סיכוי לצאת מטעויות, ולעשות תזוזה כלשהי בחיים - אם לא יהיה מי שיעורר אותנו לכך, ולפחות אנחנו בעצמנו. התוכחה - יש בה כח עצום; לעורר, לדחוף, לקדם, ואף לעשות מהפכות. ומאידך, יש בה סכנה עצומה: להשפיל, לרמוס, להרוס ולהחריב - נשמות ועולמות.

בכדי להבין את מהותה וכוחה של התוכחה, לטוב ולמוטב, עלינו להבין מה עומד מאחוריה, ומה הכח המניע שמביא אותנו להוכיח, את הזולת או את עצמנו. ואז, ללמוד איך להשתמש בכח האדיר הזה בצורה הנכונה, שתביא לתועלת מרובה, ולא חלילה תקלה וחורבן.

התוכחה - יש בה כח עצום; לעורר, לדחוף, לקדם, ואף לעשות מהפכות. ומאידך, יש בה סכנה עצומה: להשפיל, לרמוס, להרוס ולהחריב - נשמות ועולמות.

'הקנאה, התאוה והכבוד', הם שלשה חברים, שידח מצליחים להוציא את האדם מן העולם. ומדה טובה מרובה, אם משתמשים בהם כראוי, הם יכולים להביא את האדם לעולמו האמתי. במאמרים הקודמים עסקנו בשתי האחרונות - התאוה והכבוד. כשתחת הקטגוריה של 'תאוה' עסקנו בשלשת התאוות: אכילה, ממון, וקדושה. וכעת הגיע תורו של השלישי-הראשון - הקנאה.

במסגרת הקנאה, נעסוק בעז"ה בשלשה נושאים חשובים: תוכחה, מחלוקת, ושלוש. נושאים אלו לכאורה עומדים בפני עצמם ואינם קשורים לקנאה, אך לכשניכנס לגופם של דברים, נגלה בעז"ה שהם קשורים מאד ואחוזים זה בזה, וההבנה הזאת בעצמה תגלה לנו את הדרך, ההדרכה והעצות - כיצד להינצל מקנאה פסולה, ולזכות לקנאה קדושה. [הדברים מבוססים על מאמרו האחרון של רבינו מוהר"ן מברסלב, (המובא בליקוטי מוהר"ן, ח"ב סימן ח)]

קנאה - טובה או פסולה

קנאה, האם היא טובה או שלילית. מצד אחד - אין דבר גרוע ממנה. פלוני יש לו מעלה, כלשהי; כסף, דירה, מעמד, או דרגה רוחנית - שאין לי, ולכן אני מקנא בו. אין בכך כל הגיון לכאורה חוץ מרוע לב. וכי משום שאין לי, אסור שיהיה לו. האם הוא לקח משהו משלך. ובכל מקרה, מה תועיל הקנאה שלך, וכי על ידי כך תגרום שכן יהיה לך, או שלפחות לו לא יהיה, כמונב שלא.

ומצד שני, יש מקרים שבהם הקנאה דווקא משובחת. ביניהם 'קנאת סופרים תרבה חכמה' (ב"ב כ:), ו'קנאת

דבר המערכת

סיון או תמוז

סיון ותמוז - שני הפכים.

חודש סיון - חודש מרגש של קבלת התורה. כל העולם המתין בדריכות לחודש הזה, וכשהוא הגיע - עליונים ששו ותחתונים עלזו, וכל העולם הפך לאולם חתונות אחד ענק.

חודש תמוז - חודש עצוב וקודר של חורבן וגלות. כל מה שהיה, וכל המתנות שקבלנו - אינם עוד. הלוחות, נשברו, בית המקדש, נחרב, ארץ ישראל, חוללה.

אז איך אפשר לצרף את שניהם לאותו גליון?...

***

חבל, באמת חבל.

חבל שאנחנו לא יודעים את האמת על חודש תמוז. כי אם כן, לא היה קורים כל האירועים המצעירים הללו, וחודש תמוז לא היה נצבע בצבע שחור-אפור, אלא בצבע זוהר וחגיגי.

'תמוז' ראשי תיבות 'זמן מתן תורתנו'. כי אמנם מעמד הר סיני היה בחודש סיון, אבל את התורה - את הלוחות - היינו אמורים לקבל בחודש תמוז.

אבל לא זכינו. כי אנחנו אוהבים מאד 'חתונות', אבל פחות אוהבים 'חיי נישואין'. מתחברים ל'אירועים זוהרים' אבל מתקשים להכניס 'זוהר' בשגרה של החיים. נמשכים למצבים 'מרגשים' ושונאים את המצבים 'הרגילים'. וזה בדיוק הפספוס.

***

תמוז הוא הזמן בו התורה נכנסת לתוך העולם, ומתחילה לשפוך אור לתוך השגרה האפורה והפשוטה. החיים, הפשוטים הזורמים והיומיומיים שלנו, מלאים בכל כך הרבה טוב, רק חסר פנס ש'יגלה לנו את זה, ובחודש תמוז אנו מקבלים את הפנס. אם נרצה.

הגליון הוכן בחודש סיון, ולכן חלק גדול מהמאמרים שבו עוסקים בקבלת התורה. מסיבות טכניות הדפסתו התעכבה, והוא מופיע לאור עולם בחודש תמוז.

משמים כנראה נותנים לנו הזדמנות לחוות את קבלת התורה - בחודש תמוז, לעובדא ולמעשה. ובכך, לתקן לכתחילה את הסיבה לשבירת הלוחות. וממילא, כבר לא צריך לכתוב על גלות ונחמה...

***

בחודש הקרוב, תקיים נסיעה מיוחדת וראשונה, עבור נשות בני הישיבות - לציונו הקדוש של מוהר"ן מברסלב באומן. נסיעה איכותית ומושקעת, ברמה גבוהה, בעיקר רוחנית אבל גם גשמית. הזדמנות אחרונה למי שעדיין לא נרשם.

כמו כן, מצורף בגליון זה פרוספקט מיוחד אודות המתחם באומן, לימי ראש השנה הבעל"ט. נעשה מאמץ מיוחד והשקעה מיוחדת - להציע את המקסימום, ברוחניות ובגשמיות, במינימום מחיר. וכל הקודם זוכה.

שנזכה.

הנושאים הבאים:

חשוון - יום כיפור
כסליו - גאווה
טבת - ענוה

אב - מחלוקת
אלול - הזמן
תשרי - המקום

המשך בעמוד ב' <<<

גם אמונה בה' וגם אמונה חלילה בעבודה זרה. גם אהבת ה' וגם אהבות אחרות, גם יראת שמים וגם יראה נפולה. נקודת ה'בלעדיות' מביאה לכך, שמי שמאמין באמת בה', לא מסוגל להכיל משהו אחר. ומי שאוהב את ה' - בהכרח 'ישנא' משהו שסותר לזה [וכמו שכתוב 'אוהבי ה' שנאו רע'].

מכאן נובעת 'קנאת ה' צבאות'. בשלב בו אדם 'מתבגר רוחנית', ומבין שהמציאות שלו היא דמיון. וכל כולה קיימת רק בגלל שיש מציאות שנקרא 'השם יתברך'. הוא מעתיק את ה'קנאה' ממנו אליו, ומעתה, כל דבר שמאיים חלילה על ה'בלעדיות' של ה', מעוררת אותו לפעולה; או לחזק את נוכחותו של ה', או לנטרל את מי שמאיים על גילויה, בכדי לחזק את נוכחותו של ה'.

תוכחה - מתוך קנאה

ומכאן לנושא התוכחה. באופן טבעי, אין שום סיבה למאן-דהו להוכיח את זולתו, וכי מה מעניין אותו מה פלוני או אלמוני עושה. הסיבה היחידה שדוחפת אותנו להעיר, להוכיח ולמחות - היא הקנאה. השלילית או החיובית.

הקנאה השלילית, שדואגת ל'בלעדיות' שלי - מוצאת הזדמנות מצוינת לנטרל את המאיימים עליה, על ידי מציאת דברים שליליים אצל השני, ולא רק 'למצוא', אלא 'להוכיח', כלומר, להוכיח לפלוני מה הוא שוה באמת, וממילא, הבלעדיות שלי מתחזקת ומתבססת, שהרי פלוני ואלמוני יש להם חסרונות כאלו ואחרים, מה שלי אין [או לפחות לא יודעים עליהם]. תוכחה שנובעת מקנאה שכזאת, לא מעוניינת שפלוני ישתנה לטובה, אדרבה, כל תכליתה הוא להציג אותו כפחות גרוע, והלוואי שישאר כך כל ימיו.

לעומת זאת הקנאה החיובית, שהיא 'קנאת ה' - לא יכולה לסבול שיש רע בעולם, כי אם יש רע, אז יש הסתרה על נוכחות ה', וזה בלתי אפשרי מצדי. ולכן, אם אני מגלה רע, אני נכנס לפעולה ועושה הכל כדי שהרע הזה לא יהיה. וזאת באחת משתי האפשרויות - או 'לתקן' את הרע, ולהפוך אותו לטוב. או 'לנטרל' אותו ולמחוק אותו מהמציאות.

וכאן יש מבחן מאד דק. כי בקלות מאד אפשר לעררב בין הקנאה השלילית, שדואגת לנטרל את פלוני בכדי לאפשר את הבלעדיות שלי, לבין הקנאה החיובית שדואגת לנטרל את פלוני בכדי לאפשר את הבלעדיות של ה'. החילוק המהותי הוא, שהקנאה השלילית רוצה למחוק את 'פלוני', והחיובית רוצה למחוק את 'הרע', אך החילוק אינו תמיד ניכר על פני השטח, אלא בתנועה פנימית שבלב.

החילוק בכל אופן יכול להיות ניכר בשתי צורות עיקריות. הראשונה - שהשלילי כלל אינו מעוניין ואינו מנסה 'לתקן', אלא רק לשלול. ואילו החיובי, מתמקד תחילה באפשרות הראשונה, לתקן אותו ולא למחוק אותו. והשנייה - שהשלילי נעשה מתוך 'כוח' ועוצם יד', כאומר: 'אני' אדאג להעמיד אותו על המקום, והחיובי נעשה מתוך הסתמכות על ה', כאומר: אני לא יכול, אבל אני משליך עצמי על ה', שיקנא לכבודו ויסייע בידי לעשות זאת.

תוכחה - ריח טוב

נתמקד בחילוק הראשון, ובוזה נרחיב את הדברים למעשה.

אפשר להוכיח בשני צורות; אפשר להוכיח לפלוני כמה הוא רע ולא בסדר, ואפשר להוכיח לו כמה הוא טוב וכמה הוא בסדר. כשמוכיחים כמה הוא רע - מצליחים לשכנע אותו שהוא כזה, 'ומרוויחים' אחד מהשניים; או שיישבר ויפול בדעתו, ולא יהיה בו כח לתקן את מה שצריך, או גרוע יותר - שיחליט שאם הוא ממילא רע, כבר לא יקרה כלום אם יעשה עוד רע. לעומת זאת - כשמוכיחים כמה הוא טוב, נותנים בו חשק להמשיך להיות טוב, ולשם כך - לטפל במה שעדיין רע ולתקן זאת, ואף להוסיף עוד כהנה וכהנה של טוב.

האמת הזאת פשוטה ואין מי שלא מבין את זה. ובכל זאת - רוב בני אדם לא מוכיחים כראוי. לכאורה, משום שאינם שולטים ברגשותיהם. אבל בעומק, הסיבה לכך היא משום שהתוכחה נובעת מקנאה, קנאה שלילית כמובן - ומשכך, באמת אין להם שום עניין שהוא יתקן, אלא רק להוכיח לו [ועוד יותר למוכיח בעצמו] שזה מה שהוא 'שוה', וממילא הוא כבר לא 'מאיים' עליו, ואין מה לקנא בו.

לעומת זאת, מי שקנאת ה' בקרבו, ורוצה שיתגלה ה' בעולם, ולכן אכפת לו שיש רע שמכסה על גילו ה' - הוא דווקא כן רוצה שיתוקן הרע, ולכן כשהוא בא להוכיח - הוא יחפש את הדרך הנכונה כיצד לעשות זאת באופן שיביא לתיקון, ולא ליותר קלקול.

***

הדברים אמורים גם בין אדם לעצמו, ונציין בקצרה: תוכחה וחשבון נפש - הם טובים ומצוינים. אך מטרתם היא לקרב ולא לרחק. ומי שמוכיח את עצמו ולעצמו כמה הוא רע, מעורר בתוכו הרגשה של חלישות הדעת, שלא תקדם אותו לשום מקום. ובהמשך הזמן, מסתמא גם יפסיק לעשות 'חשבון נפש'. אך אילו יזכיר את עצמו בצורה שמעוררת בו ריח טוב, וחשק להיות טוב - על ידי שיוכיח לעצמו כמה טוב יש בו, וכמה ה' רוצה בו - יגרום לכך שאכן יוכל לתקן ולהתקדם, וגם יהיה לו חשק להמשיך בכך.

הלבוש מכבד את האדם

ג] כיון שהאדם מחפש את זהותו, על כן הדבר שהכי מדאיג את האדם הוא ה'כבוד' וסביב זה הוא עסוק וטרוד, וכל פעולה וכל דיבור וכל מחשבה בלולה רבובה במחשבות איך אני יצטייר בעיני הבריות, ובעיקר בעיני עצמו, ובדרך כלל אדם קובע את מהותו לפי המלבושים שהוא מלביש את עצמו, ומשום כך הוא טרוד בכל פעם סביב ענין הבגדים איך לבוא לכל מקום.

ואין הכוונה דווקא מלבוש גשמי, אלא גם ובעיקר בפנימיות נפשו, האדם מגיע לאיזה מקום ומלביש פנים של דמות מסוימת שאותה הוא רוצה לייצג - כשמדבר עם אביו הוא מלביש עצמו בלבוש של בן, כשמדבר עם בנו הוא מלביש עצמו בלבוש של אב, כשמדבר עם רבו הוא בלבוש של תלמיד, כשהולך בין אנשי קהילתו הוא מלביש עצמו כחבר בין החברים ההולכים באותו סגנון וכו'.

ד] והנה בוודאי שהוא חלק מסדר העולם, שכל אדם צריך שיהיו לו כמה מלבושים, ובכל פעם צריך להתלבש לפי העניין של אותו המקום, ולפי האדם עמו הוא מדבר וכו', אבל צריך לזכור שכל זה הוא רק לבוש, ואין זה המהות האמיתית של האדם - כי המהות האמיתית האדם הוא 'חלק אלוך ממעל' - יהודי שקשור בשורשו להשם יתברך, וזהו הזהות שלו, וכל שאר הדברים, התפקידים והעניינים בהם מתעסק שנותנים לו את הכבוד והזהות, אלו רק חיצוניות.

הלבוש האמיתי

ה] וענין זה יכול רק התם, כי התם יש לו תמימות וישרות אמיתית, והוא חי את חייו האמיתיים, ולכן אינו עסוק במלבושיו ד"קא.

למרות שבאמת הוא מבין שהוא צריך כל מיני אופנים של מלבושים שונים, ואינו חי מנותק מהבריות, ועל כן באמת הוא מבקש בכל פעם מלבוש לפני הצורך שהוא צריך, אבל כיון שיועד את האמת וחי עם אמת זו, על כן אינו עסוק וטרוד בזה יותר מדי - כי הוא חי את עצמו - וזהו הזהות והמהות שלו.

ו] ועל כן יש לו לתם לבוש אחד עם אשתו, וכפי שבארנו שאשתו זה התפילה, ועל כן כל לבוש הוא מבקש ממנה, כי הדרך להתחבר ללבוש והזהות האמיתית של הנפש שהיא חלק אלקו ממעל, הוא רק על ידי התפילה, כי כאשר אדם משיח את ליבו לפני ה', חוזר לו הכבוד האמיתי שלו, ואזי אף שצריך גם ללבוש אחר כאשר הולך עם בני אדם וכו', אבל כאשר אין משגת ידו, ואינו מצליח בכך, הוא שלם ושמוח לגמרי, כי השמחה והסיפוק שלו אינה תלויה בלבושים חיצוניים.

פרק יב

וכן במלבושים היה להם בשותפות, לו ולאשתו פעלץ אחד. והיה אומר: אשתי, תן לי הפעלץ! כשהיה צריך ללבוש פעלץ, כגון לילך לשוק. והיתה נותנת לו. כשהיה צריך ללבוש טוליפ לילך בין אנשים, היה אומר: אשתי, תן לי הטוליפ! והיתה נותנת לו הפעלץ, והיה מתענג ממנו, והיה מושבח: כמה יפה הטוליפ הזה! כשהיה צריך לקאפטין, כגון לילך לבית הכנסת, היה מצווה ואומר: אשתי, תן לי הקאפטין! והיתה נותנת לו הפעלץ, והיה מושבח ואומר: כמה יפה ונאה הקאפטין הזה! וכן כשהיה צריך ללבוש יופא, היתה נותנת לו גם כן הפעלץ, והיה מושבח ומתענג גם כן: כמה יפה ונאה היופא הזאת, כ"ל, וכן בכיוצא בזה. והיה רק מלא שמחה וחדוה תמיד:

הלבוש מכבד את האדם

א] כבוד האדם מתבטא בלבושו - הלבוש מכבד אותו ומגדיר אותו, ועל כן כל תפקיד יש לו מלבוש שמגדיר את התפקיד - וכן בכל מקום שאדם הולך יש לו מלבוש שעל ידי אותו מלבוש הוא מופיע באותו מקום, יש לו מלבוש של עבודה, מלבוש שעמו הולך בין אנשים, מלבוש של בית כנסת, וכן על זה הדרך, ובאותו הזמן שאדם לובש את המלבוש שעמו הוא בוחר להגדיר את עצמו, הוא מרגיש שהוא באמת אותו אחד כמו שהיה רוצה.

כי בעצם המהות האמיתית של האדם כשלעצמו הוא דבר שבאמת קשה להשיג, לא רק במהותו הפנימית והעמוקה שם הוא חלק אלוך ממעל, אלא אפילו בחלק של הנפש הבהמית קשה להשיג ולדעת מהותו, כי כל נפש הוא סוד, ועל כן יש הרבה סתירות בנפש האדם, רצונות סותרים, ההתנגויות שונות והפוכות וכו'.

ב] וזה גופא הכבוד האמיתי של האדם, כאשר הוא יודע שהוא סוד נעלם גבוה ממה שנראה בחיצוניות, אבל כיון שאדם לא מוכן לסבול ידיעה זו שהוא סוד, והוא רוצה מאוד לדעת ולהכיר את מהותו, על כן רוב בני העולם חיים רוב הזמן בבלבול 'מי אני באמת' וכל אחד חפץ להיות מסודר בדעתו לדעת את זהותו.

כל חכמת יון והחכמות שהתפתחו בעקבותם בתורת הנפש, רוצים לפענח את מהות הנפש של האדם, וכך קובעים הנחות ומסקנות בהבנת הנפש, כל שיטה בדרכה היא [כאשר בדרך כלל כל שיטה סותרת את המסקנות של השיטה האחרת], ובעצם הכל נכון והכל לא נכון, כי נפש האדם הוא סוד, ובפרט יהודי, שגם הנפש הבהמית שלו קשורה לנפש האלוקית. וממילא כל מה שעובר עליו הם דברים הרבה יותר גבוהים ממה שהם נראים בחיצוניות].

יעקב: מה נשמע משה? טוב לראות אותך, כבר הרבה זמן לא נפגשנו.

משה: נכון בהחלט. גם אני כבר רציתי לפגוש אותך, וב"ה השי"ת תמיד מזמין לנו הזדמנויות להיפגש ולשוחח קצת בעבודת ד'.

יעקב: אז על מה נשוחח הפעם?

משה: על הנושא של 'תוכחה'. מצד אחד מדובר בדבר חשוב מאוד, ויש לנו מצוה להוכיח את החבר ולכוון אותו לדרך נכונה, ומצד שני קשה לעשות את זה, וכראוי. קודם כל, כי לא נעים להעיר וזה גם לא מקובל. ובעיקר, משום שביחד עם המצוה, אנו גם מוזהרים 'ולא תשא עליו חטא', שלא לגרום לו צער וחלישות הדעת.

יעקב: נדמה לי שכינים יש לזה מודעות בציבור, יותר מבשנים עברו. בפרט בתחום החינוך, שבו נעשו שינויים גדולים בנושא, וכולם מדברים על כך ומוודעים לכך כמה חשוב להוכיח ולחנך בצורה חיובית ולא בצורה שלילית.

משה: אמת, כשמוכיחים בצורה מושפילה ומבוזה, לא רק שזה לא עוזר, אלא על פי רוב זה גורם את ההיפך, כי אז באופן טבעי הוא מזדקף כנגד התוכחה ומנסה להצדיק את עצמו. אבל אם מוכיחים באופן של גילוי אהבה אמיתית, ומראים לשני שרוצים בטובתו [כמובן כשגם באמת רוצים בטובת השני], כי אי אפשר לעשות בזה הצגות, כי הנפש מרגישה טוב מאוד אם המוכיח חפץ בטובתה או לא] אזי אפשר לפעול מה שרוצים לפעול.

יעקב: זה דורש מהאדם עבודת המידות אמיתית, כי תמיד קל להעביר בקורת נוקבת ולהרגיש יותר טוב מהשני, למה לא? אבל לרצות באמת בטובת השני זה כבר קצת עבודה, ולכן אנשים נוטים יותר להוכיח לא בצורה הנכונה.

משה: למעשה, הנושא מורכב משני חלקים: יש תוכחה אישית, ויש תוכחה ציבורית. התוכחה האישית היא מה שדברנו קודם, אם זה ילד או תלמיד או חבר שרוצים להעיר לו על איזה עניין, ואז צריך הרבה יישוב דעת ועבודת המידות לעשות את זה בצורה נכונה ומעילה, ולא בצורה שגויה ומזיקה.

תוכחה ציבורית - היא מצד אחד פחות מסוכנת, כי אין כאן מישהו מסוים שנפגע, אבל עלולה להיות הרבה יותר מסוכנת. וכאן צריך עוד יותר זהירות נוראה ועצומה, ועל פי רוב כמעט ואין שייך לעשות זאת בצורה נכונה, כי כמה יישוב הדעת ושימת לב צריך כדי להוכיח בצורה הנכונה, וברגע שזה נהיה דבר ציבורי, זה הופך מהר מאוד למשהו פוליטי ומפלגתי, ואז ממילא כבר לא שייך כמעט שייך שיהיה את היישוב הדעת והצורה הנכונה של התוכחה.

ובאמת לא שייך בשום אופן לצאת לתוכחה ציבורית בצורה הנכונה אם אדם לא יודע לעשות זאת בתוכחה האישית, כי בתוכחה האישית אף שזה גם כן קשה ולא דבר פשוט, מכל

תוכחה

מקום זה דבר שבכל אופן הוא יותר קל, כי זה בין האדם לעצמו או עם אדם נוסף ויש יותר יישוב דעת והתבוננות מאשר תוכחה ציבורית. ורק אחרי שאדם התרגל להתבונן על דרכיו בתוכחה האישית להשתדל לעשות זאת בצורה הנכונה, יש לו סיכוי לעשות זאת נכון בתוכחה ציבורית, אבל כל זמן שהאדם רחוק מלעשות זאת נכון בתוכחה האישית, פשוט וברור שאינו עושה זאת נכון בתוכחה הציבורית, וממילא אסור לו לעשות את זה.

אבל נדמה לי שאת הנושא הזה נשאיר לפעם הבאה, כי הוא נושא חשוב ורחב בפני עצמו, וכעת נחזור ונתמקד בחלק הזה של התוכחה האישית, שאי אפשר לנו להימלט מזה, אם זה בחינוך הילדים או תלמידים, ולפעמים בעוד הזדמנויות שאנו מוכרחים להשתמש עם המושג של תוכחה וביקורת, וחשוב ללמוד כיצד לעשות את זה בצורה הנכונה.

יעקב: אכן, דברייך נכונים. אבל נדמה לי שהיום כבר כולם יודעים את זה, שצריך לחנך מתוך אהבה ולהיזהר מביקורת שהורסת, וזה דבר מפורסם ומובן לכולם, שאי אפשר באמת להוכיח בלי לתת לשני את המקום שלו והכבוד שלו, כי בצורה כזו אדם לא פתוח כלל לשמוע, וממילא זה לא מועיל, ובדרך כלל רק מזיק.

משה: זה נכון, אבל מה שקורה בדרך כלל הוא שבשעת מעשה הרבה פעמים שוכחים מזה או שזוכרים אבל קשה מאוד להוכיח בצורה הנכונה, וזה מחמת שהקושי בזה איננו 'חוסר ידיעה', אלא קושי רגשי ליישם זאת, כי כשאדם רואה דבר שהוא מרגיש צורך להעיר עליו, זה כמעט מתפרץ מאליו וקשה מאוד לעשות את הדברים ביישוב הדעת.

לכן הפעם, אולי בשונה מתמיד, לא ניכנס כל כך לבאר את יסוד העניין, מאחר שהוא די מפורסם וידוע, רק נלמד ביחד קטע בליקוטי מוהר"ן שיפתח לנו קצת את העיניים עד היכן הדברים מגיעים כשמוכיחים בצורה לא נכונה, ואולי זה יתן לנו את הכח להשתדל ככל ויכלתנו להוכיח בתורה הנכונה ומתוך יישוב הדעת.

וכך מובא בליקוטי מוהר"ן [תניינא סימן ח] 'פי קְשָׁמוּכִיתִי אֵינוֹ רָאוּי לְהוֹכִיחַ, אֲזִי לֹא דִי שְׂאֵינוֹ מוֹעִיל בְּתוֹכְחָתוֹ, אַף גַּם הוּא מְבַאֵשׁ רֵיחַ שֶׁל הַנְּשָׁמוֹת הַשּׁוֹמְעִים תוֹכְחָתוֹ. פִּי עַל יְדֵי תוֹכְחָתוֹ הוּא מְעוֹרֵר הַרִיחַ רַע שֶׁל הַמְּעֻשִׂים רָעִים וּמִדּוֹת רָעוֹת שֶׁל הָאֲנָשִׁים שֶׁהוּא מוֹכִיחֵם. כְּמוֹ כַּשֶּׁמֶנֶץ אֵיזָה דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ רֵיחַ שְׂאֵינוֹ טוֹב, כֵּל זֶמֶן שְׂאֵין מְזִיזִין אוֹתוֹ הַדְּבָר, אֵין מְרַגְשִׁין הַרִיחַ רַע, אֲבָל כְּשֶׁמְתַחֲלִין לְהַזִּיז אוֹתוֹ הַדְּבָר, אֲזִי מְעוֹרְרִין הַרִיחַ רַע; כְּמוֹ כֵּן עַל יְדֵי תוֹכְחָה שֶׁל מִי שְׂאֵינוֹ רָאוּי לְהוֹכִיחַ, עַל יְדֵי זֶה מְזִיזִין וּמְעוֹרְרִין הַרִיחַ רַע שֶׁל הַמְּעֻשִׂים רָעִים וּמִדּוֹת רָעוֹת שֶׁל הָאֲנָשִׁים שְׁמוּכִיחֵם, וְעַל כֵּן הוּא מְבַאֵשׁ רֵיחֵם, וְעַל יְדֵי זֶה הוּא מְחַלְשֵׁי אֶת הַנְּשָׁמוֹת שֶׁלָּהֶם, וְעַל יְדֵי זֶה נִפְסַק הַשְּׂפֵעַ מִכָּל הָעוֹלָמוֹת,

התלויים בְּאֵלוֹ הַנְּשָׁמוֹת' (ציטוט מלא, במדור 'בית היין').
כמובן שהדברים עמוקים מאוד, וכדי להבינם היטב צריך ללמוד את כל המאמר שם, אבל גם המילים כפשוטם מעוררים אותנו מאוד, להבין שכשאדם מוכיח שלא כראוי, הוא רק מגרע, כי הוא מעורר את הריח רע של המעשים. ולפי המשמעות הפשוטה של הדברים מובן הכוונה שזה נתון לאדם הרגשה רעה, וזה רק מייאש ושובר אותו.

ומוסיף בזה דבר נפלא, שעל ידי זה נפסק השפע מכל העולמות התלויים בו, כי כל אחד ואחד מישראל תלויים בו כמה וכמה עולמות [ובחי מוהר"ן] מובא שבכל גיד של כל יהודי תלויים אלפים ורבות עולמות], וכשאדם נכנס לעצבות וייאוש, אין מי שימשיך את השפע לכל העולמות האלו כי הכל תלוי באדם.

ועל כן צריך מאוד להיזהר שהתוכחה לא תהיה באופן שמבאיש את ריחו: 'תראה כמה אתה גרוע ורע', 'איך אתה לא מתבייש' וכדומה, אלא אדרבא באופן שמעורר את הריח טוב: 'כמה אתה טוב וצדיק!', 'לא מתאים לך לעשות כך וכך' וכדומה, ועל ידי זה התוכחה יכולה לעזור. לא מדובר כמובן במשחקי מילים, אלא בגישה אמיתית ופנימית של הערכה ואהבה אמיתית, ורק אז היא יכולה לפעול.

וכפי שדיברנו קודם, הדברים יותר מפורסמים וידועים, אלא שעיקר הקושי הוא ליישם זאת. אבל כשמתבוננים בדברים האלו, כמה עולמות תלויות בילד או תלמיד או חבר שמדבר איתו, וכמה חשוב שישאר ה"ריח הטוב" שלו, עי"ו בעז"ה יהיה לו את הכח להוכיח בצורה הנכונה.

יעקב: נדמה לי שיש חלק שלישי, שלא הזכרת, והוא 'תוכחה עצמית', שאדם עושה 'חשבון נפש', ומוכיח ומייסר את עצמו.

משה: צודק לחלוטין, וכפי שמבאר רבי נתן בכמה מקומות (בכור בהמה טהורה, הלכה ד, אות כח. ובעוד הרבה מקומות), שהמאמר הזה מתכוון גם לתוכחה כזאת שאדם מוכיח את עצמו, שגם בזה צריך להיזהר שלא להראות לעצמו כמה הוא חלש ודפוק, וכמה הוא לא בסדר, ופעם אחר פעם לא מצליח, כי בכך הוא שובר את עצמו, ומעורר בתוכו ריח רע, ומחליש את נשמתו - אלא רק באופן שמחזק את עצמו.

כלומר, התוכחה צריכה להיות באופן שמרים אותו ולא מוריד אותו. וזאת על ידי שמתסכל על מה שכן הצליח, ובוה מוכיח לעצמו שהוא כן יכול, וגם מעודד את עצמו שלא להישבר ממה שלא, אלא להתעודד ולהמשיך הלאה בכוחות מחודשים. וכך, בכל מיני צורות שמעורר בו ריח טוב, וחשק וחיות להתקדם ולהתרומם, ולא ליפול ולהישבר.

יעקב: אם נסכם, אז עיקר הנקודה, הוא להרגיש אחריות על נשמה יהודית - הן ילדים, הן חברים, והן אנוחנו בעצמנו - ולעשות הכל כדי שהיא לא תיפול ותישבר, היא וכל העולמות התלויים בה.

טעימה מתורת מוהר"ן על הנושא

תוכחה

תוכחה ראויה - מעורר 'ריח טוב'

'אף על פי שתוכחה הוא דְּבָר גָּדוֹל, וְאִשְׁלַל עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְהוֹכִיחַ אֶת חֶבְרוֹ, כִּשְׂרֹאָה בּוֹ שְׂאֵינוֹ מְתַנַּחַם פְּשׁוּרָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (וַיִּקְרָא ט') "הוֹכַח תּוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתְךָ", אַף עַל פִּי כֵן לֹא כָּל אֶחָד רָאוּי לְהוֹכִיחַ. כְּמוֹ שְׂאֵמֵר רַבִּי עֲקִיבָא (עֲרִיכוֹן טז): 'תְּמִתָּ אֲנִי, אִם יֵשׁ בְּדוֹר הָזֶה מִי שֶׁיִּכּוֹל לְהוֹכִיחַ'. וְאִם רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר זֹאת בְּדוֹרוֹ, כֵּן שֶׁבֶן בְּדוֹר הָזֶה שֶׁל עֲכָשָׁו:

פִּי קְשָׁמוּכִיתִי אֵינוֹ רָאוּי לְהוֹכִיחַ, אֲזִי לֹא דִי שְׂאֵינוֹ מוֹעִיל בְּתוֹכְחָתוֹ, אַף גַּם הוּא מְבַאֵשׁ רֵיחַ שֶׁל הַנְּשָׁמוֹת הַשּׁוֹמְעִים תוֹכְחָתוֹ. פִּי עַל יְדֵי תוֹכְחָתוֹ הוּא מְעוֹרֵר הַרִיחַ רַע שֶׁל הַמְּעֻשִׂים רָעִים וּמִדּוֹת רָעוֹת שֶׁל הָאֲנָשִׁים שֶׁהוּא מוֹכִיחֵם. כְּמוֹ כַּשֶּׁמֶנֶץ אֵיזָה דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ רֵיחַ שְׂאֵינוֹ טוֹב, כֵּל זֶמֶן שְׂאֵין מְזִיזִין אוֹתוֹ הַדְּבָר, אֵין מְרַגְשִׁין הַרִיחַ רַע, אֲבָל כְּשֶׁמְתַחֲלִין לְהַזִּיז אוֹתוֹ הַדְּבָר, אֲזִי מְעוֹרְרִין הַרִיחַ רַע; כְּמוֹ כֵּן עַל יְדֵי תוֹכְחָה שֶׁל מִי שְׂאֵינוֹ רָאוּי לְהוֹכִיחַ, עַל יְדֵי זֶה מְזִיזִין וּמְעוֹרְרִין הַרִיחַ רַע שֶׁל הַמְּעֻשִׂים

רָעִים וּמִדּוֹת רָעוֹת שֶׁל הָאֲנָשִׁים שְׁמוּכִיחֵם, וְעַל כֵּן הוּא מְבַאֵשׁ רֵיחֵם, וְעַל יְדֵי זֶה הוּא מְחַלְשֵׁי אֶת הַנְּשָׁמוֹת שֶׁלָּהֶם, וְעַל יְדֵי זֶה נִפְסַק הַשְּׂפֵעַ מִכָּל הָעוֹלָמוֹת, וְעַל יְדֵי זֶה נִפְסַק הַשְּׂפֵעַ מִכָּל הָעוֹלָמוֹת, הַתְּלוּיִים בְּאֵלוֹ הַנְּשָׁמוֹת. פִּי עֵקֶר יְנִיקַת הַנְּשָׁמָה הוּא מְהִירָה. כְּמוֹ שְׂאֵמֵר רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרֵנָּם לְבָרְכָה (בְּרַחֵם מ"ג): 'מִזֵּין שֶׁמְבָרְכִין עַל הַרִיחַ, שְׂנֵאָמֵר "כֹּל הַנְּשָׁמָה תִּחְלַל יָהּ". אֵיזָהוּ דְּבָר שֶׁהַנְּשָׁמָה נִהְיֵת מְזִיזָה וְלֹא הַגִּיף, הִנּוּ אוֹמְרִים, זֶה הַרִיחַ'. וְעַל כֵּן עַל יְדֵי זֶה הַמוּכִיחַ, שֶׁהוּא מְבַאֵשׁ רֵיחֵם, עַל יְדֵי זֶה נִחְלַשֶׁת הַנְּשָׁמָה, שֶׁיִּנְיָקָתָה מְהִירָה כְּזֵל, וּמִמֵּילָא נִפְסַק הַשְּׂפֵעַ מִכָּל הָעוֹלָמוֹת הַתְּלוּיִים בְּהֶם.

אֲבָל כְּשֶׁמְמוּכִיתִי רָאוּי לְהוֹכִיחַ, אֲזִי אֲדַרְבָּא, הוּא מוֹסִיף וְנֹתֵן רֵיחַ טוֹב בְּהַנְּשָׁמוֹת עַל יְדֵי תוֹכְחָתוֹ. פִּי הַתּוֹכְחָה צְרִיכָה לְהִיטֵב בְּבַחֲנֵית הַתּוֹכְחָה שֶׁל מוֹשֶׁה, שֶׁהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל עַל מַעֲשֵׂה הָעֵגֶל, שְׁעַל יְדֵי תוֹכְחָתוֹ נִתֵּן בְּהֶם רֵיחַ טוֹב, בְּבַחֲנֵית (שִׁיר הַשִּׁירִים א): "וְנָדַדְוּ נִתְּנוּ רִיחוֹ", הַנְּאָמֵר עַל מַעֲשֵׂה הָעֵגֶל. עֲזָב לֹא נֶאֱמַר, אֲפָלָא נִתְּנוּ, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רִש"י שֶׁם יָכֵמוֹ שְׂאֵמֵר וְ

המשך בעמוד הבא <<<

שאלה:

בכל שנה אחר חג השבועות, אני שוכח לגמרי שקבלתי את התורה. אם כן, מה התועלת?

תשובה:

צריך לדעת, שגם אם אנו שוכחים שהיה יום טוב, אבל החג לא שוכח אותנו, המתיקות של החג עומדת ומתחננת אל הנפש לבל תתפרד ממנו, "כי איך תוכל להתפרד ממני לגודל ההתקשרות והאהבה שיש בינינו, כי אתה רואה את יקר יפיי וזיו והדרי ותפארת, ואיך תוכל לנתק את עצמך ממני ולפרוד מאיתי".

"הן אמת שאתה צריך לילך יותר כדי ללקט עוד סגולות יקרות וחמודות גדולות, [שכן, כך הוא האמת שאי אפשר להיות דבוקים כל הזמן באותו טעם המתוק והנעים של הדביקות בהש"ת, שהרי עיקר תפקידנו הוא להמשיך את אור התורה למצבי היום חול - הימים ה"פשוטים"] אבל סוף סוף איך תוכל לפרוד ממנו ולשכוח אותי. לכן על כל פנים תראה שבכל מקום שתלך ותבוא לשם, לא תשכח אותי ולא תפרד ממני". (מתוך לשון רבינו"ל ליקו"מ ס' ס"ה)

חג השבועות לא נעלם, אנו מקבלים את המתנה, היא קשורה בנפשנו, עכשיו עלינו להתחזק לפתוח את החבילה ולהנות ממנה. קבלת התורה משמעותו, שהתחדש הקשר שלנו עם הש"ת וקבלנו את הזכות להיות אלו שמנצחים את הנסיונות, אם רק נוכח מוכות זו. לא קבלנו ציוויים חדשים בשבועות, אלא התחדשו להאמין באותם מצוות שרגילים אנו לקיים כבר ממילא. התחדש כח הבחירה של עם ישראל, התעוררו בנו מחדש האהבה של הש"ת אלנו, לאהוב אותנו ולהשתעשע מכל מעשה ידיו. תפקידנו עכשיו הוא, להתחיל לחשוב מזה, לעורר את הזכרון הזה בכל עת, בכל ימות השנה.

למעשה. מעתה בכל מצווה שאנו 'ממילא' עושים, נרים את העיניים להש"ת, נסתכל איך הוא מסתכל עלינו בעת עשייתנו מצווה זו. ולא נהיה כמו אותו אחד שבבוקרו של יום מוצא מחוץ לביתו קופסא יפה עטופה בעטיפה וסרט, ועליה כתוב "מאת בורא העולם", ידיו רעדו, בקושי הכניס את המתנה הביתה, פתח את החבילה בדחילו ורחימו, ומה מוצא הוא בתוכו, טלית קטן... מרוב אכזבתו פלט ואמר, ו... יש לי כבר הרבה כאלו... לא לזה ציפית...

טעות לחשוב כאילו אנו אמורים להרגיש אור לאחר שבועות, זה עבודה שלנו להזכיר זאת לעצמנו, בכל רגע מחדש, בכל פעם שיתגברו נסיונות, נעורר את הזכרון, לזכור קבלתי את התורה, יש תורה, יש מצוות, יש לי קשר ושייכות עם הבורא, כל מצווה שלי יקר למעלה. לחטוף איזה שיעור תורה, אבל לא ללמוד זאת כמו לפני קבלת התורה, אלא מתוך זכרון, הנה הש"ת שומע כל דיבור שלי... כי את השבועות אנו מקבלים בוודאי, היה חתונה, השידוך יצא לפועל, השאלה כמה קושרים זאת לזכרון להמשיך עם זה, לזכור שהיה שבועות. "לכן על כל פנים תראה שבכל מקום שתלך ותבוא לשם, לא תשכח אותי ולא תפרד ממני"...

שאלה:

זה טוב אולי למי שזוכה להרגיש איזה התקרבות חדשה בהג' אך מה יעשה מי שלא זוכה להתחדש, והחג עובר כמו שצוייר?

תשובה:

אין ספק בדבר שאנו מקבלים את התורה מחדש. זאת היא המציאות, כן מרגישים או לא הוא ענין צדיד לגמרי. עלינו להתחזק באמונה שבוודאי קבלנו את המתנה, רק

>> המשך

רבותינו, זכרונם לברכה, באגמרא (שבת פח:). כי על ידי תוכחה של משה על מעשה העגל הוסיף ונתן בהם ריח טוב, שהוא בחינת מזונא דנשמתא. כי עקר ניקת הנשמה היא מהריח פנ"ל, כי על ידי קול המוכיח שהוא ראו, על ידי זה הוא נתן ריח טוב בהנשמות, שהוא בחינת מזונא דנשמתא פנ"ל. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב סימן ח)

תוכחה - לקרב ולא לרחק

וכן אנו רואין בחושי, שלפעמים פשעדים מוכיחים את עצמו ומתחיל להפזיר את עצמו מעשים הרעים שעשה אצו שכיח הרבה שפולע עוד יותר ויותר, כי נופל בדעתו מאד, ויש שנפלו מאד על ידי זה, וכל זה נמשך מבחינת התוכחה שאינה פראי שמחלשת פת הנשמה, על ידי שפוערין הריח רע של העונות.

על פן כל מי שרופא להוכיח, אפילו את עצמו צריך לדקדק מאד שלא יפיל את עצמו ח"ו, יותר על ידי תוכחות, שלא יחליש את דעתו ונשמתו, על ידי שיפזר רק את מעשיו הרעים עד שיאכל לפל לגמרי ח"ו, על פן צריך לדקדק להטות פלפי חסד לחפש למצוא בעצמו על כל פנים איזה נקודות טובות והתוכחה תהיה בדרך חסד לחזק את עצמו בהשם יתברך ולבטוח ברחמי העצומים שיש אצלו חסד כזה שגם כל מעשיו הרעים יוכלו להתהפך לזכיות אפילו אם הרבה לפשע מאד מאד ימים ושנים הרבה, אף על פי כן חסדי ה' כי לא תמנו ולא כלו רחמינו לעולם, כי עם ה' חסדך והרבה עמו פדת וכו'.

והפלל, שעקר התוכחה תהיה באפן שיתחזק את עצמו שיהיה להתעורר להשם יתברך להתחיל מעתה להתקרב אליו יתברך ולא שיקלל ח"ו, יותר על ידי תוכחתו שיפיל ח"ו, יותר, שיהיה נמשך מחמת שנחלשת נשמתו וכו' פנ"ל ותוכחה כזאת אין זכין כי אם על ידי צדיקי הדור שהם בבחינת משה שאכין לבחינת שיר של חסד הנ"ל פנ"ל. (ליקוטי הלכות, ציצית הלכה ה אות ז)

מוסר שמחליש דעתו - אסור לשמוע

כי לפעמים על ידי שהאדם רואה דברי מוסר בספרי יראים, או ששומע תוכחה ומוסר מאיזה איש חשוב - הוא נופל בדעתו יותר ויותר מתקמת ששומע גדל ענש החטא, ועד פמה וכמה מגיע הפגם של נדוד עברה ואפילו של תאוות שאינם אסור גמור וכו' והוא יודע בנפשו שפגם הרבה מאד, מכל שכן מי יודע בנפשו שפגם וחסא בעברות מקש רחמנא לצלן, ובפרט שיש אנשים שחסא הרבה מאד רחמנא לצלן ואזי יכול להיות שקל מה שרואים או שומעים מוסר יותר ופלו בדעתם יותר וכו' פנ"ל.

וזהו בחינת יראה רעה שצריכו לברח ממנה מאד, כי צריכו לקבל יראת ה' רק לחיים ולא למנות חס ושלום, ודנינו לקרב את עצמו לה' יתברך על ידי תראה והמוסר ולא להתרחק חס ושלום. ועתה האיר ה' עיני ומצאתי מפרש פסוק ענין זה במשלי י"ט וזה לשון הפסוק, תדל בני לשמע מוסר לשגות מאמרי דעת. והמקרא תמוה לכאורה. ועל פן באמת רש"י זכרנו לברכה בנתח פפרושו וכתב מקרא קצר הוא וכו', אבל עתה מבאר ח"ט פרוש המקרא בפשוטו שהפסוק מזהיר את האדם שימנע ויחדל את עצמו מלשמע מוסר ותוכחה המזיקים לו הגורמים לו לשגות מאמרי דעת, ודנינו פנ"ל שעל ידי המוסר והתוכחה יפל בדעתו יותר עד שחס ושלום ישגה מאמרי דעת על ידי זה. צריך לחלל ולקנע עצמו מזה, כי צריכו לקבל תורה ומוסר רק לחיים ולא למנות וכו' אחר כך מצאתי בספר מצודות דוד שפרש המקרא מעין זה, עין שם:

וכבר אמרתי בזה דברי צחצח לכמה בני הנערים הרוצים להתקרב לה' יתברך ועל פי רוב נופלים בדעתם על ידי ענין הנ"ל מחמת ששומעים או רואים בספרים קדושים פמה הם מחמירים מאד על פגם כל שהוא ואמרי להם תדעו שכל מה שכתוב בספר ראשית חכמה הקדוש ובשאר ספרי מוסר ענינו קדושה וטהרה גדולה, אין הפנה שאדם לא תהיה אנשים פשרים רק הפנה כדי שתהיה אנשים פשרים, הינו שפנתם לקרב ולא לרחק שפנתו את ישראל שיתרחקו אפילו מפגם כל שהוא, כי בודאי כך ראו שיתנהג איש עמו כזה פגם מה שפגם חס ושלום שיתרחק ויפל בדעתו עוד יותר חס ושלום, כי כבר הזכירנו שלמה המלך עליו השלום אל תרשע הרבה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה מי שאכל שום גריחו ונדף יחור ויאכל שום וכו'.

וכבר מבאר דברי אדונו מורנו ורבונו זכרנו לברכה פמה תורתו וכמה שיחות יקרות גדולות ונוראות על זה. איך צריך האדם להתחזק את עצמו ולחזק את עצמו בכל עת תמיד יהיה איך שיהיה. והפלל שבכל דברי תורה בכל דבור ודבור ויבדל ויבדל ענין יש בו בחינת צדיקים ולכן הם ופשיעים יפלו בהם בחינת זכה נעשה לו חס חיים לא זכה נעשה לו חס מנות. ועל פן צריכו לזהר מאד שלא לקבל תראה והמוסר לרעה חס ושלום רק לטובה שומעים תראה יחזק את עצמו לקום דברי רבנו זכרנו לברכה שיהיה לנו להאמין בחסידו וטובו יתברך שאינו נפקס לעולם ולחזק את עצמו בכל עת מחדש בכל מה שיזכיר, פמבאר בדברינו פמה שיחות קדושות ונוראות בענין זה, פוק עין, ותשפח, אשפירך אם תאחו בהם: (ליקוטי הלכות, בכור בהמה טורה הלכה ד אות ח)

שאלה:

נפתח את החבילה ונהנה ממנה. לא נתן ליצר הרע לבלבל אותנו בספיקות ושאלות, כמו: "היכן היית בשבועות?" "הרי ממילא לא היית רציני בחג?" כי כל קבלת התורה הוא התעוררות אהבה של הש"ת אלנו, שהחליט לתת לכל אחד מאתנו את כל התורה והמצוות, אפילו אם לא היינו כה רציניים בהחלטתנו להתחדש בקיום התורה.

הז"ל אומרים, שכבר בשעת מתן תורה, היה לעם ישראל עין אחת על העגל, ובכל זאת הש"ת אמר "לכבתיני באחת מעיניי", כלומר אני אוהב את עם ישראל אפילו שהסתכלו והשתוקקו אלי רק בעין אחת בלבד.

במילים אחרות, גם אם לא היינו רציניים, הרי בתוך הלב היה איזו שהיא נקודה בלב, שרצה והשתוקק להש"ת, ובגלל נקודה זו, הש"ת הביא לנו את התורה בוודאי.

אם לא הרגשנו את קבלת התורה, אין זה מבטל את המציאות שהיה שבועות. מה שעלינו לעשות הוא, פשוט עכשיו ברגע זה להזכיר מחדש הנה קבלתי את התורה, מעכשיו אני מפעיל את המחשבה בכל מצווה שאני עושה, לזכור שהנה הש"ת מסתכל על זה, ויש לו נחת רוח ממני.

שאלה:

אבל מה לעשות שהנסיונות מתגברים, חשבתי שקבלתי את התורה ומעתה אהיה כרצון ה'?

תשובה:

ישנם הרבה שאחרי חג השבועות נופלים בדעתם, מחמת שכל כך התכוננו לקבלת התורה, ודימו בנפשם כאילו מעתה כבר לא יתגברו הנסיונות, הכל ילך בקלות, ויהפכו לצדיקים גמורים. והנה עתה לאחר יום טוב, הם מוצאים את עצמם באותה תנוחה כמו לפני פסח וספירת העומר, וכמעט שלא נודע כי בא 'חג השבועות' אל קרב.

והאמת ייאמר, שמחמת אותה סיבה ממש, ישנם הרבה שמלכתחילה לא באים לחג השבועות עם תקוות גדולות במיוחד, זוכרים הם את החג של שנה שעברה, וכמה הם זכו באמת להשתנות..., וממילא פג ליבם להאמין שיכולים הם להתחדש בקבלת התורה בשנה זו. אך אלו ואלו טעות היא בידם. כי אדרבא כל המהות של קבלת התורה היא, לקבל דעת ולהבין שיש בעולם בחירה, יש מציאות של הסתרה, שבא לנסותה האם נאמין לכל הסתרה, או שיהיה לנו שכל לחשוף את מי ששלח אותנו.

ולכן הש"ת כינה אותנו "ממלכת כהנים", והיינו שנתן לנו כח וממשלה לעמוד בתוקף כנגד כל נסיון והסתרה. את המלכות הזו קבלנו ביום טוב שבועות, קבלנו את הדעת להבין שיש כח בחירה!

קבלנו את התורה, אך אין זה אומר שמהיום תבטל הבחירה. אדרבא, עם ישראל רצו לשמוע את התורה מפי משה רבינו, רק בכדי שישאר להם הבחירה, כי אם היו שומעים את עשרת הדברים מפי הש"ת, אזי היה מתבטל להם הבחירה (ליקוטי מוהר"ן ס' ק"צ).

ידוע המעשה, ששנה אחת התאספו בחג השבועות הרבה מאנ"ש אצל מורי"ר נתן ז"ל, והיה אז התעוררות גדולה מאוד, עד שכינו זאת "השבועות הגדול", וכאשר נסעו ונפרדו ממוהר"נ, אמר להם, אחר שקבלנו את התורה צריך להזהר לא לחטוא בעל...

לאחר מתן תורה כתוב, "שוב לכם לאהליכם". כי עכשו צריך ליישם את התורה למעשה בחיי היום יום בתוך הנסיונות, ולא להשאיר סביב החר ולתהות היכן נעלם האור המתוק שהיה בזמן מתן תורה.

הקבצו

בית וועד לחניכי הישיבות
העוסקים בתורת מוהר"ן מברסלב זיע"א

מתחם מיוחד אומן ראש השנה

ריבוי הגוונים

רבינו הקדוש מוהר"ן מברסלב זיע"א, הכריז לפני מאתיים שנה וביקש לפרסם את ההכרזה הזאת - שכל מי שסר למשמעתו יבא אליו לראש השנה. ההכרזה הזאת עודנה חיה וקיימת, ובכל שנה ישנם רבבות יהודים - בכמות שהולכת ומתגברת - ששומעים את ההכרזה הזאת, קמים ונוסעים.

אותם רבבות, מטבע הדברים - מורכבים מסגנונות מגוונים, שונים זה מזה, קצת או הרבה או מאד הרבה. וזו לא בעיה אלא מעלה, כי זה מה שהופך את זה למשהו אמתי ומהותי, ונותן הצצה לעולם של גאולה, ושל עולם מתוקן - שמכיל את כל הגוונים כאחד, באותם ארבע אמות וסביב אותה מטרה.

אף אחד לא מגיע לראש השנה בשביל התועלת האישית. אנחנו נוסעים משום שכך התבקשנו והצטוונו, ואנחנו מצייתים. אותו רבי שמוסר את עצמו בשבילנו, ועושה הכל כדי להביא אותנו למקום הטוב ביותר - מבקש שנעשה את זה, אז אנחנו עושים, בלי חשבונות ובכל מחיר שבעולם.

פינה אישית

ובכל זאת, אם זה אפשרי - היינו רוצים פינה אישית, של יישוב הדעת, בתוך כל ההמון, הנפלא והמתוק, הזה של ריבוי הגוונים.

הציון, הוא המקום של כולנו. ושם אנחנו יוצאים מהאיזור 'האישי', ומתחברים ללב הגדול שעוטף את כולם, וממס את כל ההבדלים והמחיצות, תחת משהו גדול בהרבה. אבל מחוץ לציון - בכל הנוגע לצרכי הגוף; שהות, הנחת חפצים, אוכל, לינה, וגם בכל הנוגע לצרכי הנשמה; חברים, שיעורים, ותפילות - היינו רוצים משהו אישי יותר, שמתאים לסגנון ולאווירה שאני מורגל בה.

אין בזה עבירה, וזה אפילו רצוי. רבינו רצה שנחזיק את עצמנו יחד - כל חסידי ברסלב וכל עם ישראל - ויחד עם זה הודיע כי נהיה 'כיתות כיתות'. וכדרכם של 'כיתות', כל אחת מהם משתכנת בחדר ומתחם משל עצמה, למרות שבפנימיות היא מאוחדת עם כל הכיתות.

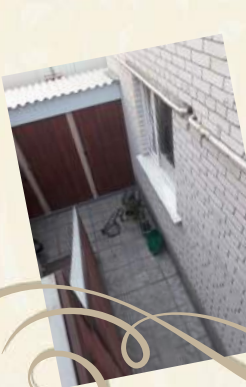
ואכן, בשנים האחרונות, במקביל להתרבות כמות הנוסעים וכמות הגוונים - התפתחה תופעה בריאה של 'מתחמים', כאשר כל קבוצה מסדרת את עצמה במתחם משלה, לפי הצרכים שלה, והסגנון והאווירה שמתאימים עבורה. וכך, כל אחד יש לו את הפינה האישית, יחד עם הקיבוץ הכללי.

בני הישיבות

מי שחש ביותר את הצורך במתחם שכזה - אלו בני הישיבות. שמצד אחד אמנם זוכים להיחשף לאורו הגדול של רבינו מוהר"ן מברסלב, ולהתחמם לאור תורתו והדרכתו. וכתוצאה מכך - מצטרפים אף הם אל הקריאה הקדושה לבוא אליו לראש השנה. ומצד שני, מתקשים להשתלב בנוף הצבעוני והתוסס של פושקינא, וזקוקים כאויר לנשימה לפינה מיושבת ונעימה, בסגנון ובאווירה המוכרים.

ודווקא הקבוצה הזאת - בשל היותם מפוזרים, ולא מאוחדים רשמית תחת קהילה מסוימת - נותרו ללא מקום שכזה. כי לא היה גוף רשמי שידאג לזה, וכל אחד נותר לבדו, עם הצורך לחפש קורת גג, תהיה איזו שתהיה, ללא אפשרות כמעט לבחור את השכנים ואת הסביבה. מה שגרם לסבל ו/או לאי נעימות מיותרת, וישנם שאף נמנעו מלהגיע לראש השנה משום כך.

בשנה שעברה נפל דבר. ארגון 'הקבצו' שנטל אל עצמו את המשימה ליצור את ה'קהילה' הוירטואלית של בני הישיבות המקורבים לרבינו מוהר"ן מברסלב - החליט לסגור גם את הפינה הזאת, ובהחלטה של 'הרגע האחרון' נשכר מתחם מיוחד עבור הציבור המדובר, עם כל מה שנצרך לזה.

ובסייעתא דשמיא, התועלת הייתה עצומה, והרבה מעבר למצופה. הציבור שהתלהב מהבשורה מיהר להירשם, וכך נקבצו תחת קורת גג אחת עשרות מציבור בני הישיבות, שבילו את הימים הקדושים בצוותא, באווירה חמה ומלוכדת, עם שיעורים וסעודות משותפות, שהותירה טעם מתוק בפה, ונתנה חשק מיוחד לבוא גם בשנה הבאה.

הבשורה החדשה

עם זאת, בשל ההחלטה 'ברגע האחרון' - לא הייתה את האפשרות לברור, ולכן נבחר מתחם שהתאים לקבוצה קטנה ומצומצמת ממש, וגם זה במרחק הליכה משמעותי מהציון, וגם לא הייתה את האפשרות לבחור את התנאים הטובים ביותר עבור הציבור האיכותי.

השנה, בסייעתא דשמיא, חיפש הארגון מקום גדול ומרווח, שיתאים להכיל את הציבור הרחב ששייך לסגנון הזה. ובנוסף, שיהיה במקום קרוב ונוח, ויכיל בתוכו את התנאים הטובים והמתאימים ביותר עבור הציבור. ועם דגש מיוחד על המחיר שלא יהיה יקר מדי, ויתאים לכיסם של אברכים שאין הפרוטה מצויה בכיסם.

ואכן, בסייעתא דשמיא מרובה נמצא מקום כזה. ולאחר בירורים ובדיקות - נראה כי הוא מתאים במדויק לכל הרשימה האמורה. וכעת, אנו שמחים לצאת עם הבשורה לציבור היקר, ולהזמין כל אחד להצטרף לקבוצה, ולבלות יחד את ימי הקיבוץ הקדושים, באווירה נפלאה עם כל מה שצריך כדי לחוות ראש השנה כראוי, בשמחה ויראה, התעוררות והתחזקות, אהבת חברים והתקרבות לה'.

המתחם נמצא מצד אחד במקום מרכזי ונגיש, ומצד שני הוא בנוי בצורה שמאפשרת שקט ופרטיות. המתחם מכיל עשרה חדרי שינה, שמכילים ביחד כמאה מיטות. ובנוסף, יש בו אולם גדול ומרווח - עבור תפילות, לימוד, שיעורים, וסעודות. יש במתחם מקלחות, כיורים, מטבח, ופינת קפה. וגם - מקווה כשר ומהודר במיוחד לחברי המתחם.

המתחם מאפשר לכל אחד - למצוא מצד אחד את השקט הנפשי וישוב הדעת, עם מקסימום נוחות פיזית. הן מצד המיקום, והן מצד סגנון השוהים בו. ומצד שני, את האפשרות לנהל שיחת חברים, לשמוע שיעורים ולשבת להתוועדויות, ובכך להעצים את השתתפות בקיבוץ הקדוש, וגם להתפלל ולסעוד את סעודות השבת והחג בצוותא, בליווי ניגונים, שיעורים וריקודים.

פרטים מעשיים

בכדי שנוכל להיערך כראוי בעז"ה, ההרשמה מוגבלת בזמן, והיא עומדת להסתיים בעז"ה בעוד כשבועיים. ולכן, לטובת העניין - כל מי שמעוניין בזה, מתבקש להזדרז ולהירשם. וכך, נוכל לסדר לכל אחד את המקום הטוב ביותר עבורו, ולהגיע בצורה מסודרת ומיושבת לימי ראש השנה.

המחיר למיטה אחת הוא \$330 בלבד [או בשקלים 1229 ש"ח]. חשוב לציין, שהמחיר המקובל באזור הזה עבור מיטה אחת נע בין 350-500\$, בלי אף אחד מהמעלות שצוינו לעיל (מתחם מיוחד, מקוה, שיעורים, תפילות וסעודות, ועוד). אין בכך כמוכרן משום הסכמה והצדקה למחירים הגבוהים הללו, אך בנתונים הקיימים - מדובר במחיר זול במיוחד. ומיותר לציין, שאין בו שום מטרות ריווח, רק מטרה אחת בלבד - להגיש את המקסימום שאפשר במינימום מחיר.

המחיר אינו כולל את האוכל. האוכל יוזמן בצורה מרוכזת מ'הכנסת אורחים המרכזית' (שיינר), לפי המחיר שהם דורשים. בכך ייחסך הצורך לכל אחד להזמין ולקחת בעצמו. ובעז"ה נסב כולנו יחד לסעודות השבת והחג.

הרשמה

- בזמן ההרשמה צריך לשלם דמי הרשמה בסך \$50, ואת יתרת הסכום בסך \$280 יש לשלם עד ר"ח אלול.
- בזמן ההרשמה יש לציין אם מעוניינים בחדר של 10 או 12, ואם במיטה תחתונה או עליונה (כמתכונת כל הקודם וזכה).
- את התשלום ניתן להעביר במזומן (לידי הנציגים) / בהעברה בנקאית / באשראי (עד 3 תשלומים שווים ללא ריבית).
- ניתן להירשם את הנציגים הבאים: אברהם לוי 053-314-89-81 אריה לייב גרודזינסקי 0548-48-73-17
בחמץ דוידוביץ 054-859-1148

על הפרק

כל 'אות' קובעת

גם... רגע, את יודעת משהו, יש לי גם כלים ממש חדשים, אריזה של כלי חול בתשע תשעים שלא דחופה לנו, קחי אותה במתנה, בשמחה, בהזדמנות נקנה לנו אחרים..."

היא הסתכלה עליי ואמרה לי: "לא. לא צריך הרבה, ומה פתאום חדש? למה להגיד לילד קטן שחדש יותר טוב מישן? לא צריך חדש ולא צריך הרבה. הוא 'שחק בכוס והיא תשחק עם הצלחת, וניתן לכל אחד גם כף אחת, ואחר כך הם יחליפו ביניהם'."

הייתי בשוק. נתיי לה לקחת את הקצת והמעט שהיא רצתה (למרות שהיא לי ממש קשה להתאפק מלהמסיר עליה עוד), וזמן מה אחרי שהדלת נסגרה עוד עמדתי שם וניסיתי לספוג את השוני המהותי.

בדעת שלה, היא קצת יותר שפויה וקצת פחות משועבדת למדינה של העשירות - ממוג.

הצדיקים אומרים שהרחמנות הכי גדולה עלינו היא כשאנחנו שבוים בתוך התפיסה הכמותית. לא צריך אפילו להסביר שכשאדם כל הזמן צריך עוד, הוא כל הזמן בצימאון ובחיסרון ובאי נחת. וזה כל כך כואב, כי הכל כאן, כל מה שאנו זקוקים לו, ביחד עם הסיפוק והאושר והחיים המלאים, אבל בני המדינה של העשירות אומללים כל כך, כי אין להם את היכולת לחוש במלאות והשמחה.

למה אין בתורה ספרות?

כל החכמה האנושית באה מן התורה. התורה היא הדי.אן.א. של העולם, הכול נמצא בה, וגדולי עולם שלמדו את התורה לעומק ידעו מתוכה הכל, אפילו לנתח מוח ולנתח מערכות פיזיקליות חשמליות.

התורה הביאה לעולם את כל החכמה האנושית שיש בו. אז למה אם כן, התורה לא הביאה לעולם את הספרות, כלומר איוושהי צורה לסמן בה כמות? למה כל פעם שבני ישראל נמנים או כשמצויין גיל של משהו, התורה משתמשת במילים ולא בצורות גרפיות שמציינות ספרות? איך זה יכול להיות שהתורה הביאה הכול לעולם ורק את הספרות - הנחוצות כל כך להתנהלות האנושית - היא לא הביאה?

העובדה שאין ספרות בתורה מלמדת אותנו שלפי התוכנית האלוקית הספרות אינן נחוצות. הן לא חלק אמיתי מן העולם. לנו, שגדלנו בעולם שמספרים גרפיים הם חלק ממוג, המחשבה על חיים בלעדיהם נראית מזוהה ובלתי נתפסת.

אלף בולע את מאה

הספרות, שהומצאו בידי בני אדם, מגלמות בתוכן את הטעות האנושית שבסיפור שלנו מכונה "מדינה של עשירות".

לכולנו ברור שהספרות מאבדות את הייחודיות שלהן כשהן מצטרפות לכמות גדולה. כשיש לך שתיים, אין משמעות לשני האחדים הבודדים שמרכיבים את הסכום. כשיש לך עשר, אין לך אחד ועוד אחד ועוד אחד... מה שמעניין הוא העשר, הסך הכל, הבודדים שהוא 'בלע' בדרך איבוד את מהותם ואת חשיבותם. הם כבר לא נספרים בכלל. האלף בולע את המאה, והמיליון בולע את החמש מאות אלף. אין משמעות לפרטים הקטנים, כי הסכום הגדול בלע את כולם.

התורה לא הביאה לעולם ספרות, היא הביאה לעולם רק אותיות. כל המספרים שמצוינים בתורה כתובים במילים והמילים

במעשה מבעל תפילה מסופר על רוח סערה שהייתה בעולם ובלבלה את העולם כולו, הפכה ים ליבשה ויבשה לים, מדבר לישוב וישוב למדבר, נכנסה לבית המלך, וחטפה ופזרה את כל אנשי המלך בכל העולם ולא נודע מקומם. העולם כולו התהפך. לאחר הרעש והבלבול הגדול הזה יישבו בני העולם את עצמם לחפש להם תכלית ולהמליך עליהם מלך.

היו ביניהם הרבה כיתות והרבה שיטות מוטעות מהי משמעות העולם. כת אחת אמרו שהעיקר הוא הכבוד, כת אחרת אמרו שהעיקר הוא גבורה, כת נוספת טענו שהחכמה היא התכלית. והייתה כת שטענה שהממוג הוא הערך העליון ביותר והנעלה ביותר, והם ייסדו לעצמם מדינה של עשירות.

במדינה של העשירות דרגו את האנשים לפי כמות הכסף שלהם. אנשים שהיה להם מעט ממוג, נחשבו אצלם כחיות או עופות, היה אצלם "חיה רעה", "חיה סתם", "אדם סתם", "שר", "מושל", "מלך", עד הרמה שהעשירים ביותר נחשבו אצלם כאלוה. הכול מדורג בטבלת אקסל לפי כמות הכסף... נשמע תיאור מרחיק לכת, אבל באמת הוא קרוב כל כך למציאות. הכל הולך ומתמחשב סביבנו, גם את המזומן הגבילו, "האח הגדול" עינו פקוחה, וכולנו מדורגים בטבלה...

הגיבור המרכזי בסיפור הוא הבעל תפילה, ולאורך ההתרחשות הוא מנסה לתקן את הכול, ולהחזיר כל אבדה לבעליה. יותר מהכול הייתה לו רחמנות על המדינה של העשירות. כל כך היה לו אכפת מהאנשים ששבוים בטעות הזאת, שהתלמדים שלו ניסו להיכנס למדינה של העשירות, לדבר עם האנשים שם ולהסביר להם שכל העניין של העשירות הוא טעות ושטות. אבל אף אחד לא שמע להם. עד שהסיפור מתפתח והבעל תפילה הלך לשם בעצמו.

שבויים בתוך התפיסה כמותית

בסיפור היו הרבה קבוצות שחיו בטעות, למה הכי כאב לבעל תפילה דווקא על המדינה של העשירות?

מי שעושה אלילות מהכסף, מוכיח בכך שהוא תופס את העולם תפיסה כמותית. כמה שיש לך יותר, אתה שווה יותר. הכמות הגדולה בולעת את הכמות הקטנה. לעשירים בטח טוב יותר מהפחות עשירים, ולהם טוב יותר מהעניים. וזו התפיסה הכי רחוקה מן האמת שיכולה להיות. כי אם אתה מתייחס אל העולם בתפיסה כמותית ולא בתפיסה איכותית, לא הבנת שום דבר. אתה בשיבוש הכי עמוק של החיים. כי האמת היא שאין שום ערך להרבה. יש ערך למה שאתה צריך ולכמה שנוכח לך.

המחשבה שצריך להשיג הרבה, להתקדם למקום גבוה, לכבוש איזו פסגה, היא שורש כל החולאים המערביים שלא מבינים שכל אדם, במקום שהוא נמצא, מה שנוכח לו זה מה שקובע. לא איך שזו נראה. לא איך שמקובל. לא כמה אפסים יש במשכורת. כל התפיסה של הכסף היא כמה ברכה יש בכסף ולא איזה סכום מופיע לך בתלוש משכורת.

לפני שנים גרנו קרוב מאוד לגן ציבורי מהטיפוס הישן; לא פלסטיק על הרצפה ולא דשא סינטטי, אלא חול אמתי, כזה שרק הנמלים עוד מכירות היום. באחד הימים דפקה בדלת קרובת משפחה רחוקה, שאמנם זיהיתי אותה, אבל לא מאוד הכרתי. היא אמרה שהיא נמצאת עם הילדים אצל אימא שלה שגרה מחוץ לטכונה והם עשו טיול גדול והגיעו עד הגינה ממול. הם רואים כאן ארגון חול אבל אין להם כלים, אז אולי אפשר לקבל כוס חד פעמיים לשחק.

אמרת לה: "למה כוס אחת? קחי כמה צלחות וכמה כוסות וקחי

מורכבות מאותיות. בכך מגלה לנו התורה סוד עמוק ומהותי - את ההסתכלות הנכונה ולא המשובשת. את חוקי החיים המתוקנים, לא המסולפים. המציאות, כך מלמדת התורה הקדושה, מורכבת מאותיות ולא מספרות. ובאותיות אין את תופעת ההתבטלות. האותיות לעולם לא מאבדות את הייחודיות שלהן. אין מצב שאם יש לך ת' אז אתה כבר לא צריך ש' או אם יש לך י' אז אתה לא צריך ו'. אין כזה דבר. גם אם התקדמת והלכת עוד הלאה, אתה עדיין צריך את כולם בשווה. עדיין לכולם יש ערך, גם ה-א' וגם ה-ת' הן באותה דרגה של חשיבות.

אות בתורה

התורה נתנה לנו תפיסת עולם מאוד ברורה. כשאנחנו מבינים שהעולם בנוי רק מאותיות, אנחנו מבינים שאף אחד, לעולם, איננו מיותר.

חז"ל מגלים לנו שבתורה יש שישים ריבוא אותיות כנגד שישים ריבוא שורשי נשמות ישראל. וזה אומר שבכל אחד מאתנו ישנו קצה חוט, שבסופו של דבר, אחרי כל הפיתולים, יחד עם עוד קבוצת נשמות שהוא שייך להם, נעוץ ומחובר בתוך אות שבתורה. ספר התורה של עם ישראל לא יהיה שלם כל עוד אני כבוי ולא נוכח. כולנו חיוניים באותה מידה לשלמות שנקראת 'כלל ישראל', אין אף יהודי פשוט מדי או מיותר!

אנחנו כל כך שבוים בתוך תפיסה שכל הזמן צריך עוד ויותר, כלומר, שמי שאני עכשיו, זה עוד לא. 'רק כשאני אחיה צדיקה אז...' "אם לפחות הייתי מה שאני אמורה להיות, אז הייתי שווה. אבל עכשיו אני שום דבר". התפיסה הכמותית פלשה לנו לתוך הזהות הפנימית-רוחנית שלנו, ועשתה בה שמות. כשאנחנו מאבדים את ההבנה שאנחנו אות קדושה, כשאנחנו חושבות שבנקל ניתן לוותר עלינו לטובת צדיקים יותר או נעלים יותר, האור של האות שלנו בספר התורה מתעמעעם ושוקע, וזה כל כך כואב.

לעומת זאת, כאשר אנחנו מתחזקים ומבקשים מהשם: "תעזור לי, תזכיר לי מי אני", התפילה שלנו תיענה והאות שלנו תתחיל להאיר.

אחד השינויים העמוקים שמתרחשים כשבעל התפילה מתחיל לדבר איתך, הוא שפתאום, משתנה לך משהו בתפיסה, אתה הופך מלהיות סיפרה ל-להיות אות קדושה.

ברגלי, יש לנו נטייה לזלזל ברגשות שלנו, לא להבין מה אני רוצה / מה הסיפור שלי / מה אני מתלהבת / מה אני מחפשת / אפשר לחשוב מה קרה... מה כל כך התרתחת או מה כל כך כעסת או מה כל כך התלהבת או מה כל כך אהבת. אבל כאשר את מבינה שאת אות ולא סיפרה וכאשר את מתחילה ללכת בדרך של לדבר עם השם, נולדת אצלך גישה פנימית יותר מכבדת, יותר עדינה, מקשיבה, מתייחסת. לא מתנגדת ולא מזלזלת. וזאת ההתחלה, זאת ממש האלף ב"ת של היהדות הנכונה.

כל אחת מאתנו היא אות וכל מה שעובר על האות הזאת, עד קוצו של יו"ד ממש, עם כל התגים והטעמים, עם כל המורכבות, הוא כל כך חשוב. הכול כל כך עמוק וכל כך קדוש. אף אדם אף פעם לא בולע אותך. אתה קיים. אתה יחיד. הקדוש ברוך הוא אוהב אותך, איך שאת ומי שאת. שום דבר ואף אחד לא יכול לטשטש אותך. גם אם היא פי מיליון צדיקה. פי מיליון חכמה. פי מיליון עשירה... אז היא צ'... אבל אג'.

יכול להיות שאת פוגשת איזו ת' אלופה תותחית ואת מרגישה כמו 'הכי קטנה. אז מה! תזכרי שהעולם לא יכול בלעדיך, העולם לא יכול בלי'.

שאלה:

שלום וברכה.

ראיתי הודעה בעלון, שמתארגנת נסיעה לנשים לאומן.

רציתי לשאול, האם יש בזה עניין, האם נשים בכלל אמורות לנסוע לקברי צדיקים, והאם ההבטחה של מוהר"ן מברסלב למי שיבוא על ציונו הקדוש - נאמר גם לנשים.

ומה עם היציאה מארץ ישראל? גם אם נאמר שגברים צריכים לנסוע ולא להתחשב בשיקול הזה, האם גם נשים כך.

אני שואלת את זה - בעיקר בשביל עצמי, שאני מסתפקת ומתלבטת בעניין. אבל גם בשביל הסביבה שממש לא רואה את זה בעין יפה, ואני לא יודעת מה לומר להם.

תודה וברכה.

תשובה:

לשואלת החשובה, המתלבטת בקשר לנסיעה לאומן שלום וברכה.

בהתבוננות ראשונית בשאלותיך, הרגשתי שאינני הכתובת הנכונה לענות עליהן, כי שאלות אלו צריכות שאלת רב, אבל בהתבוננות עמוקה יותר חשבתי שאולי כן אולי להיות לך לעזר, קודם כל מהצד הרגשי ואח"כ מהצד ההשקפתי על פי המסורת ברסלב לדורותיה, ולשם כך פניתי בעצמי לתלמיד חכם מופלג מרבני ברסלב שענה לי על כל השאלות, כך שהכתבה הזאת מבוססת על דעת תורה.

לפי מה ששאלת, אני מבינה שבקשר לגברים ברור לך שהנסיעה חיובית, וההבטחה הנצחית של ר' נחמן שרירה וקיימת. כל השאלות שלך מתמקדות האם זה גם נכון לגבי הנשים: האם יש ענין לנשים לנסוע לקברי צדיקים באופן כללי, והאם זה שווה עד כדי לעזוב את הבית ואת הארץ הקדושה ולהגיע לאומן. את שואלת גם מה לעשות עם הסביבה ש"ממש לא רואה את זה בעין יפה, ואני לא יודעת מה לומר להם", אכן קושי עצום אמיתי ומוחשי, וכאן אולי אוכל לעזור לך להיות ברורה עם עצמך, ואז כבר תהיה לך תשובות לסביבה והקושי יקטן.

קברי צדיקים

נתמקד תחילה בנושא של הנסיעה לקברי צדיקים. בכל הדורות ידעו שתפילה בקברי צדיקים מסוגלת מאד, ועם ישראל, אנשים נשים וטף, הרבו לפקוד את קברי הצדיקים; אם זה קבר רחל אמנו, אם זה קברו של רבי שמעון ברי יוחאי, ועוד.

בדורנו, המושג קיבל ביטוי הרבה יותר רחב, והנהירה לקברי צדיקים התרחבה והוכפלה פי כמה. זאת משום שאנשים מתמודדים היום הרבה, כל אחד והפקאלה שלו, וגם נוצרה מודעות הרבה יותר רחבה לנושא. ובעיקר, מחמת שנוצרו תנאים הרבה יותר זמינים וקלים.

אבל לא מדובר בתופעה חדשה. אמי (הרבנית גלינסקי) ע"ה, נולדה בעיר מעוזבו וגדלה בעיר אומן, והיא סיפרה תמיד שהנשים היו הולכות בקביעות לפקוד את ציונו של הבעש"ט הקדוש, וכשגרה באומן, היא בעצמה וחברותיה וכן שאר הנשים היו הולכות כמעט כל יום לציונו של מוהר"ן, והיא גם הייתה מספרת הרבה סיפורי נפלאות שזכה לראות בעצמה.

גם היום, כאשר אני באה לפקוד את קברו של אבי (הרב יעקב גלינסקי) זצ"ל, שנמצא סמוך ממש לקברו של הרב ש"ל זצ"ל, אני תמיד רואה שם נשים. ואמנם על פי קבלה (וכך גם על פי דעת הגר"א מוילנא) עדיף שנשים לא יינסו לבית החיים בין הקברים

בשום מצב, רק כאשר יש אוהל נפקד כמו אצל רשב"י ובאומן, ולכן אני אישית נוהגת כשאני באה לקברו של אבי זצ"ל לעמוד במעבר של הכהנים.

ישועת הנפש

במובן פנימי יותר, הנסיעה לקברי צדיקים איננה רק כמקום מסוגל לתפילה, ועבור המטרה של לפעול ישועה. אלא גם ובעיקר בשביל התועלת של הנשמה. ובוה יש הסבר נוסף להתפשטות התופעה של נסיעה לקברי צדיקים דווקא בדורנו.

לב יודע מרת נפשו, וכל אחד ואחת יודעים שהתמודדות עם האתגרים הרוחניים, בפרט בדורנו, איננה פשוטה כלל ועיקר. וכל אחת כשלעצמה יודעת היטב שאין לה את הכוחות והכלים להתמודד בזה, בוודאי לא בשלימות. ואם אנחנו שואלות את עצמנו בכנות האם נראה לנו שנוכח לעמוד בתפקיד שלנו, והאם גם נזכה שהבית שלנו יתנהל כראוי והילדים יגדלו כמצופה, התשובה היא לא כל כך חיובית בלשון המעטה.

אז נכון, שאין הקב"ה בא בטרוניה עם בריותיו, והוא מכיר את המצב שלנו ואת נסיבות הדור, ובהחלט מתחשב בכך. ובכל זאת, היינו רוצות להגיע ליותר. ואחד מהכלים הנפלאים שהשם יתברך נתן לנו, בכל הדורות ובפרט בדורנו - הוא הכח של הצדיקים, שהם אלו שזכו למלאות את התפקיד שלהם בשלימות, ומכח זה, יש להם את האפשרות גם לסייע לנו.

הנסיעה לקברי צדיקים, היא בעצם כדי להתקרב ולהתחבר אליהם, ולקבל הארה מנשמתם. האהרה הזאת נותנת לנו כח, ובעצם מרימה אותנו למקום גבוה ונקי יותר, ובכך מאפשרת לנו להיות יותר קרובות לה', ולעמוד יותר בנסיבות ובהתמודדויות הרבות שאורבות לפתחנו יום ויום ושעה שעה.

את הנקודה הזאת אנו מוצאים אצל יהושע וכלב, שזכו להינצל מעצת המרגלים - לא בשל היותם יותר צדיקים מהם, אלא מחמת שהם נטלו כח 'יותר ממה שהיה להם בעצמם' על ידי הצדיקים. יהושע - על ידי תפילת משה שהתפלל עליו במיוחד, וכלב על ידי שהשתטח על קברי אבות חברו, וביקש שיפעלו רחמים עבורו.

הנסיעה לאומן

בהקשר הזה, יש מעלה מיוחדת בנסיעה לאומן. הן מצד הסיבה הראשונה שהזכרתי - ציונו הקדוש של מוהר"ן מברסלב הוא בהחלט מקום מסוגל לתפילה ולישועות, כפי שהזכרתי קודם בשם אמי, שסיפרה על נסים ונפלאות שהיו רואים שם דבר יום ביומו, וגם היום מתפרסמים סיפורים מפעמים ומדהימים על ישועות בכל התחומים, למעלה מדרך הטבע.

אבל בעיקר מהסיבה השניה שהזכרתי: ציונו של מוהר"ן מברסלב, הוא בהחלט המקום המתאים בכדי להעצים את הנפש, ולקבל כוחות רוחניים ונפשיים, בכדי לצלוח את המהמורות של החיים, ולעבור בשלום את העולם הזה. כבר בחייו הוא הודיע שכל ביאתו לעולם הוא בשביל לסייע לנשמות ישראל, ולכן הוא מסר נפש לגלות הדרכות ועצות נפלאות, במיוחד לתחלואי הדור ההוא והבאים אחריו, וכפי שאנחנו משתדלים בגליון זה להציע בפני הקוראים/אות, מעט מזעיר מהאוצר הנפלא שבספריו הקדושים.

ובנוסף, הודיע בפירוש ואף התחייב בפני עדים, שגם לאחר הסתלקותו - כל מי שיבוא לציונו, הוא לוקח על עצמו אחריות מלאה לעשות הכל עבורו, בכדי שיזכה לתיקון נשמתו בזה ובבא. כלומר, יש כאן הבטחה נצחית, שעל ידי השתטחות על ציונו הקדוש, מקבלים כוחות מיוחדים להצלחה רוחנית ונפשית. ועל כך ישנם גם כן סיפורים רבים, לאלפים ולרבבות - על מהפכות רוחניות שארעו לאנשים שזכו להגיע לשם.

ולכן, היו גם הרבה צדיקים שלא היו קשורים לברסלב, ובכל זאת רצו והתאמצו לעשות את הנסיעה הזאת - למרות המרחק והיציאה מארץ הקודש, רק בשביל לזכות להבטחה הזאת.

ביניהם אבי זצ"ל שבשנותיו המבוגרות התאמץ במיוחד ועשה את הנסיעה הזאת, וכך עוד הרבה גדולי ישראל וצדיקים.

נסיעה לנשים

וכעת לשאלתך. בוודאי שיעקר העניין הוא אצל גברים, וכמו כל עניין בעבודת ה'. ובכל זאת, כפי שציינתי, גם נשים נהוג בכל הדורות ללכת ולהשתטח על קברי צדיקים, בפרט בקבר רחל אמנו, כי התחום של התפילה, בפרט תפילות אישיות - הוא תחום ששייך מאד ואולי בעיקר לנשים.

ואמנם מקומה של האשה הוא בביתה, וכל כבודה בת מלך פנימה, אבל כמו שאשה יוצאת לבית כנסת להתפלל, כך גם לקברי צדיקים. ובפרט בדורנו, שממילא המציאות היא שאשה יוצאת לכל דבר ולכל מקום - לעבודה, לקניות, לטיול ולנופש, אם כן 'לא תהא כהנת כפונקית' ובוודאי עדיף כבר לצאת לקברי צדיקים ולמלאות את עצמנו במטענים רוחניים, שהם בעצמם יתנו לנו את הכח לקיים עוד יותר את תפקידנו בבית, ולהיות כל כבודה בת מלך פנימה.

מה עוד, שהסכנה והתמודדויות הרוחניות שיש בדורנו - רבות ומסוכנות כל כך, שעל כגון דא נאמר 'כל אשר לאיש יתן בעד נפשו', ובמצב חירום שכזה, עושים הכל כדי להינצל. ואם יש כח כזה של קברי צדיקים, ובפרט בציונו של מוהר"ן מברסלב שבפירוש הבטיח על זה, בוודאי שיש לנו לתפוס את ההזדמנות בשתי ידיים, ולחטוף את זה. יש להוסיף, שמוהר"ן מברסלב ציין שיש בזה תיקון גם לגלגולים קודמים, ואם כן, כל אשה מן הסתם היו לה גם לגלגולים שבהם היא הייתה איש, ורק בשביל זה כבר שווה לבוא לשם.

תיקון הכללי

ההבטחה של מוהר"ן מברסלב, מתייחסת למי שיגיע לציונו, ויאמר שם את עשרת המזמורים הנקראים 'תיקון הכללי'. החלק הזה לכאורה פחות שייך לנשים, ובכל זאת, מקובל שגם נשים אומרות אותו, בכדי לחזק את כח הקדושה בעולם, וגם כדי לתקן מכשולות שנגרמו לאחרים על ידן.

בהקשר הזה אבא 'מעשה רב'. זכיתי לנסוע לאומן לפני עשרים שנה בדיוק, עם אחי הרב נחמן שבתי גלינסקי זצ"ל איש האשכולות, והוא הורה לי לומר את התפילה שלאחר תיקון הכללי [של ר' נתן] ולשנות את הנוסח במקום ממני לומר בגללי. וכך אני נוהגת כל השנים, ובטוחה וסמוכה על הצדיק שההבטחה שלו שרירה וקיימת לבעלי ולי ולכל דורותי, בע"ה.

תיקון הכללי כשלעצמו, ובוודאי אם הוא נאמר בציונו, יש לו כח של פצצת אטום רוחנית. פצצת אטום היא זעירה אבל יכולה להשמיד עולם שלם בכמה דקות, כך כנגדה, תיקון הכללי הקטן של עשר דקות [בערך] יכול להשמיד את הטומאה מהעולם, בזכות ההתקשרות באמירה לר' נחמן, שגילה את התקון הזה זוכים לחוש שם שר' נחמן מוריד מאתנו את כובד העונות, את הבגדים הצואים ומלביש אותנו בבגד טהורים רוחניים. טעמי וראי.

***

לסיום, אסייג שוב ואומר, שבוודאי עיקר הנסיעה היא לגברים, שאצלם כדאי לעשות את זה בכל מחיר, ובפרט בראש השנה, מה שאין כן לנשים, שצריכות לשקול את זה בפלס. ולהתחשב בשיקולים נוספים, ולא דווקא לעשות מסירות נפש [ומיותר להזכיר, שבזמנים כמו ראש השנה - אין לנשים להגיע בשום אופן, כפי הוראת הרבנים].

נסיעה טובה

איזה טעם יש לדמעות?

יום יפה היה, וחייים זהובות למלא העין נקצרו. אל העיר מתקרבות שתיים - האחת מוכרת, והשניה זרה. את האחת - מחבבים הכל כי נעימה היא במעשיה. "מה שלומך, הרבנית?" שואלות הנשים ב'קוד. "איך את מרגישה?"

"אל תקראנה לי נעמי, קראנה לי מרה", את משיבה להן בניד ראש ובכפיפת קומה, כי המר לך השם ונתמררו חייןך...

למה מר לך? מה קשה לך? אולי את רואה הכל שחור ומומלץ שתחליפי משקפיים? אולי כדאי שתקחי לך קאוצ'רית למצוא את הכיוון בחיים התועים הללו? תרפיה כלשהי תועיל? לפעמים גם טיפול תרופתי עשוי להרגיע. בעולם כה מהתל, לא פלא שלפעמים קורה איזה שבר קטן, משרבון חולץ, וכדאי לטפל ולא להזניה. למי החיים קלים? מי מוצץ מהם רק דבש לתמוך, ואינו נתקל בעוקץ? הכל יעבור, נעמי, אל תדאגי, ואל תהיי לנו במרה שחורה...

איתך, בדמעות

אולי רק בלילה, העזה נעמי ללחושי; אולי רק מול פני השם, שיפכה כמים ליבה; אולי גם סיפרה, ודברה - ולדורות נכתבה; אישה צדקנית וכה טובה, זכתה לשתי שולחנות - תורה וגדולה. ויהי היום, והיא חוזה בעיניים כלות, כי פני בעלה גדול הדור - אינן כתמול שלשום. מאיש חשוב ואפרתי, שכספים רבים מתגלגלים משולחנו אל מוסדות תורה, עניים ותלמידי חכמים, והנה הוא קופץ ידו, וזמירות חדשות נשמעות מפיו.

אח, מי כמו אישה נאמנה, רגישה לפלס שלבל בעלה...

סיסמוגרף זעיר ומדויק יושב לה בין מפתני הלב, ואין מי שיכול להסתיר ממנה שמושהו מפחיד קורה... משהו מתערער בביטחון שלה, לבנה נתלשת מהבחיץ היציב - ומפולת שלמה מתנפצת בקול של ריסוק איברים. עננה חולפת על אלימלך שלה, הגם שמעשיו לשמיים! אהה, השם אלוקים! אני דואגת לו, ומפחדת גם על עצמי.

והנה את מוצאת עצמך עושה רצון בעלך - ועוברת לשדה מואב... מקום שלא ממש עולה בקנה אחד עם בית של תורה שכה נכספת אלו, ומה יהיה על חיוך הילדים, אלימלך? מה יהיה?

שוב דמעות

מודעות האבל מספרות, כי אלימלך שבק חיים. נעמי יושבת שבעה, ואולי גם שני בניה. היתעורר בככם, ילדים, לעשות למען אבא? כמה הוא טרח ויגע, עבורכם; תעשו מחלון וכליון, לעלוי הנשמה. טוב?

מה פתאום, אמא? למה? מחלון וכליון שלך, לא בטוח שישבו איתך שבעה. שכחת איפה הם נמצאים, וכמה רחוק דורכות רגליהם?

אלמנה נעמי, וכל בוקר מחדש מגלה עוד גוון מר, עוד ארומה, עוד היבט או מרקם של טעם האלמנות, הסוגר עליה במכוות אש צרופות...

למה בכית, אמא?

אולי אמרו לך, בשעתו, כשחששת 'מה יהיה על חיונך' - כי את חששנית מדי, ממוצמצמת, סתם פחדנית ומוגת לב... אולי הטיפו, כי את רואה את העולם לא מספיק יפה, וש'תחשבי טוב יהיה טוב, ומקסים', ועוד כל מיני אמרות שפר, שהעמידו אותך בצל, ועשו ממך קטנה ועלובה? אולי באמת הכו בכך יסורי מצפון, וציינו בהלקאה - ש'את לא יודעת לתת צ'אנס', ואינך אישה טובה דיין? לעולם לא נרע.

בזאת אין לי ספק - כשראית שבאו מים עד נפש, וכי חלונות הנפש היפים נמלאו ערפול, ואישך בל עימך - נשאת את כל מילותיך לשמים, דפקת על השערים ושימנת את הצירים בהמון דמעות ששום שער ומונעול לא יכול להם -

והנה, שוד ושבר. את אשר יגורת - וניבאת - בא. אמרו לך אז שאת זו שהבאת על עצמך? הציעו לך לחשוב חיובי? ההיזיון אותך שילד שמרגיש אי אמון - מוכיח אי אמון?

יתכן. לא כתוב לנו אלו נשמות טובות פעלו בדורך; אלו אמונות רווחו אז, ומה היה הלך הרוח באותה התקופה.

טעם ל'מרה'

מה שברור, שאת לא ידעת את נפשך, והגבת כמצופה מכל אמא יהודיה הרואה את בנה חוגג ונישא לנכריה, כשגם השני צועד בריקוד קל אל שדה המוקשים - הולך בעקבותיו, ומודיע בלי הרבה נקיפות על נישואי תערובת וכריהה מעם ישראל. אפשר לשער איך עברו עלך הימים ההם? מה קרה איתך בלילות? את, שסבלת בעבור בניך, גידלת במסירות, נשאת על כפיים וקיוית לראותם בדרך האבות...

את הקרבן שרצית להקריב לו...

ימים מבעיתים מתרגשים על ביתך. משהו לא ברור מתאזרח על פניהם של בניך. רוח רעה פוקדת את נון: אבא, כך הם אומרים, הגיע לפה רק לגור, אנחנו כבר נתערב באומה המואבית, ונהיה בגדר תושבים! ... מי שסבור שרק בדרך שלנו, אוי ואבוי, כל כך קשה לגדל ילדים, ומפחיד, ואין ערובה לאף אחד ולשום חינוך - לפתי יחשב, אה, נעמי?

בחיים לא האמנת שיש בך מאגר כה עצום של כוחות; של לסתום את הפה; של שתיקה מול הילדים - ודיבור עז נוכח פני השם. מעולם, מעולם לא חלמת שהשם הטוב ינסה אותך, וידרוש ממך להקריב קרבנות אחרים משהסכנת. להקריב לפניו ולשחוט עבורו את הגדולה שבקרבתו:

את הקרבן שרצית להקריב לו. בטהרת נפשך, דימית להקריב את חיין לתורה, לצדקה, למצוות. תכננת להיות רוחנית, נעלה, למצוא טעם בלהיות אשה כשרה ואם בישראל. חלמת שבעלך יהיה גדול, ואת תהיי האשה הקטנה-גדולה שתתן לו כח. קיוית שהבנים שילדת בקדושה - ימשיכו את השושלת המפארת. ציפית שלא יביישו את השבט, ואולי - אולי התענגת בדמיונותיך הקסומים - כי תזכי להעמיד את בית המשפחה? והרי אתם נמנים על שבט יהודה, ויש סיכוי... מה לא עשית, נעמי, שהכתוב מעיד עליך, כי נעמיים מעשיך, נעמיים!!!

מן הסתם היו הכלות שלך נחמדות, חביבות, אינטימיגניות. השתדלו לא להסתובב לך בין הרגליים, לא לשאלו הרבה שאלות ולחייך בנימוס של בית המלכות המואבי. הרבה נדוניה הן לא הביאו, נעבעך, הגם שזה היה יכול לפחות לפצות קצת... כי - מי היה מאמין? - בעלך הצדיק, שחטאו דק ועדיין, וברח ממבקשי הצדקה שלא י'דבקו אלינו ויכירו כתובת', איבד את כל רכושו...

מעניין, חשבת על זה מראש? אולי אמרת לו בעדינות נשית, שמצדקה לא מפסידים, ובה בלבד מותר לנסות את השם? אולי ספרת לו שמי שגוון מן הצדקה - נגזו רכושו? כך או כך, והנה, גם עוני פוקד את מעונך המרוקן.

עשר שנים כבר יש לך גיוות בבית? עשר שנים, ואיה הישועה?! נעמי, עברת הרבה בחיים, מכאן ואילך ינחמך הקל, ולא תדעי עוד צער.

--- והמודעות מודיעות כי שבר על שבר הושברת, וישבת שבעה על מחלון. אולי גם אשתו הנימוסית והנחמדת הצטרפה לטקס היהודי. הן גם לה הלכה נפש קרובה...

בעקבותיו, צועד שוב - כליון. תמיד הלך אחריו. בהתחלה עם חתונה, ועכשיו עם חלקת הקבר. שוב את מתאבלת שלא כדרך העולם, נותרת בודדה, שכולה וקוברת בנים. אין לך מנחם. וגם המשך - כמה מיירא - אין. ערירית...

האם צריך כאן תאור חי ומרטיט שיקרב אל הלב את השבר, האבל והאובדן?

דרך ספוגה ומרטיטה

רגבי האדמה מוטבעים בפסיעות. החמות לא מוצאת עניין בלהשאר על אדמת מואב שלקחה ממנה את הכל והטמינה עמוק-עמוק, עם תכריכים. שתי כלותיה נלוות אליה, דומעות, נושקות לה. הן היו טובות, באמת. השתדלו לא לעורר מדנים ומחלוקות, הגיבו באמפטיה, ובקשו מהבעל להתחשב ברגשות הוריו. חייכו כשצריך, ונעלמו מן האזור כשהיה מומלץ ומתוון...

אז קראנה לי מרה, נשים יקרות של בית לחם. הבנתן אותי? ככה מתאים לי יותר.

ומי זו השיקצה שלידי? בושות לספר, בושות וחרפות. אבל היא נשמה טובה. באמת שהיא בסדר. היא מתאמצת, מתאמצת לבוא. יש לה רצון חזק ועז, ומי יודע - יתכן ותתגיי. ככה החליטה, עקשנית ואמיצה שכמוה. נכון, כבר לא צעירה, רות'ליה שלי, בת ארבעים פלוס-מינוס, ומה מוצאה בעם השם? שאלה יפה. עזבה מנעמי עולם בבית אביה, מלך מואב, שמעתם עליו, על עגלון המלך, נכון? משם היא באה, המיוחסת שלי. ממש משם. מסכנה.

איכשהו, מוצאות השתיים קורת גג. ואין להן הכנסה בכלל. העוני אוכל כל פרוו של שלוות נפש, ורות, כזו טובת לב, יוצאת ללקט מתנות עניים... איך מסתכלים עליה? מה חושבים אודותיה? כבוד גדול בודאי לא חולקים לה... גם כשהיא פונה אל בית הדין בגבורה, ועוברת גיור במסלול התחתים - יוצאים רינונים. פשקוילים מכסים את הכבישים, והבריות מצקצקות בלשונן; לא, זה לגמרי לא תופס, הגיורין הללו. ובבית המדרש סופה וסער: עמוני ולא עמונית, מואבי ולא מואבית. אבל לא כולם מסכימים עם בית הדין של בועז, ומחולקת של תלמידי חכמים עולה ומתגבהת. מי יהיה איתך, רות? בשביל מה קשרת גורלך עם גורלו של עם סחוף ודוויו?

הנה, מה חשבת? שמישהו יעריך, יכבד, יוקיר? הבלים. עוד יכול להיות שתשארי קרחת מכל הכוונים, הרפתקנית שכמוך.

לכתך אחרי במדבר

ימים חולפים, לילות קשים, הפרנסה שוחקת, האביונות מכה בכל פינה. אין לך לא עולם הזה, ובכלל לא בטוח שעולם הבא... עד? עד שיוצאת האמת לאור! שמשות זורחות מציפות את לבך ויום מואר מתחדש על בקריך - בועז נושא אותך לאשה.

היית מאמינה, נעמי? היית מאמינה, רות?

הופס. למחרת הצדיק בן הארבע מאות - נמצא ללא רוח חיים. יש אומרים, בשקט בשקט, אבל מספיק בקול כדי שכולם ידעו, הנה, זה עונשו. נראה שטעה בפסק הדין, ובו במקום נפרע ממנו אלוקים. עדיין לא, רות. עדיין לא נמצא מקום להניח את כף רגלך הבצקה. יש דעות שאת בכלל מסוכנת לכלל ישראל...

מה עשית, נעמי. מה עשית. תראי מה יצא ממך, וכמה עוד כאב וצער ינחלו בנחלתכן.

ואז צעקתן כנראה, בקול, ומכל הלב, ותעל שוועתכן אל האלוקים: למה ניגרע! למה?

יום יבוא

יום יבוא, ועוד יפציע השחר. עובד יבוא לעולם, וצדיק גמור יהיה. השכונת תתלהבנה, ותנסנה אותו לנעמי. יש בנו, ימינה בין הצדיקים שימיתו רק בעטיו של חטא הנחש. או כנראה, שפסול אין כאן. רות היא כשרה, וראויה לבא בקהל. את הזכות הבסיסית של איש ישראל, ואפילו הכי ירוד - לוקח זמן עד שמסכימים להעניק לרות. ראויה לבא בקהל!!! הייד!

יום יבוא, ולישי יולדו שבעה בנים חכמים, מוצלחים, יראי אלוקים. ודוד הוא הקטן. מה קורה פה? שוב תתעורר הסוגיה; אדמוני הוא. ושוב יעלה הספק, ושוב יהיו נידוי, כאב לב ובזיונות לאין מספר.

אלא שיום יבוא, ודוד מלכנו עבד השם, ייכתב לדורות, ירתם כרגל רביעית למרכבה הקדושה, וכל ישראל ינחמו בו שהוא חי וקיים!

חלמת על זה?

האם חלמת, שבאותם רגעים חשוכים, עת נתמרה רקמת הכאב וכתשה אותך עד דק, נטוית בעצם מאחור, בשקט, בסתר - הישועה? האם חלמת, שהשם יתברך אומר לך ברגעים אומללים אלו ממש, יש שכר לפעולתך, בתי האהובה, שום דמעה לא מתאיידת, ושום אנחה לא מתפזרת לה בחלל העולם בלי להותיר רושם! רק קצת סבלנות, ותראי איך שהכל מתהפך לטובה?

האם העלית בקצה הכי מרוחק של דעתך, את, שנעימים מעשיך, **שדווקא לכן** ניהתות הצרות, וניתך ברד הרעמים הזה?

נעמי שלי, תגידי, ברחוקים ובהוויים שבחלומותיך, האם דימית שמתוך כל השחור והמר והבוץ הבלתי נמנע, תצא מלכות בית דוד - וממנה יצא חוטר - רוח אפיו, משיח השם?!

ימינו תחבני

"אתה בחרתנו מכל העמים"

[מתוך תפילת שלושת הרגלים]

"כמה מאושרים הם ישראל,

שהקדוש ברוך הוא בחר בהם ברצונו הטוב,

בלי שום טעם וסיבה.

ואוהב אותם באהבה שאינה תלויה בדבר

שאינה בטלה לעולם".

[סידור מתוק מדבש]

סתם,

בלי שום סיבה, בלי תוצאה.

לא תלוי בשום דבר ובאף אחד,

לא 'אם' או 'בתנאי'

לא 'כי' או 'הלואי';

סתם.

לא בגלל מה שהיה,

ובלי צורך בקשרים

ולא על שם עתיד

ובלי מסרים

בלי שום השקעה לטווח,

או ענין ללימוד עקף, שלם

גם אין שיקול של רווח

וגם לא - משתלם;

סתם.

גם בכלל לא משנה,

איך את מתמודדת

ומה נכתב בתעודה

אם חינוך הילדים מעורר קידה,

ואם תואר צדיקה עטור במדידה...

סתם.

בלי סיבה.

אוהב אותך השם אהבה רבה

ואהבת עולם.

לו רק ידעת, כנסת ישראל הנבחרת

כי ימינו מחבקק לעולמים

כי אז נפשך חולת אהבתו הבוררת

הגם שעיתים, גלויי אהבתו - עלומים.

לו רק ידעת, כנסת ישראל המתגעגעת

כי אותך בחר ורצה, וקדשך מכל העמים

לו ידעת כי את רצויה, דבוקה וחבוקה - ונרגעת

ורצית לרצותו כל הימים.

ושמתחין.

כי אהבת עולם אהבתך;

סתם.

סתם בלי סיבה,

וזה סיבה הכי לא סתם...

במדור זו יובאו פרקים מ'יומנה' של לאה. בעלה התחיל לעסוק בתורתו של מוהר"ן מברסלב, וללכת בדרכו. והיא מנסה להתמודד, להתעניין, ואולי גם ללמוד. יש לה שני חברות; מירי - הליטאית שמנסה 'להזיח' אותה, ופייגי - הברסלבית, שדווקא מעודדת אותה.

פרק ג'

'לקרב' את כולם

זה התחיל אתמול על הבוקר, הטלפון צלצל. מירי השכנה. שום דבר לא הכין אותי ל"שפכטל" שאני הולכת לקבל,

"תקשיבי, היינו מאוד מרוצים מהחברותא של בעלך עם מוישי שלנו..."

[מוישי הוא הבן הבכור של מירי, בחורצ'יק בן 16 שלומד עם בעלי כל ערב חצי שעה, הוא מכין אתו את הגמרא שילמדו מחר בישיבה וכולם מרוצים, מה היא רוצה ממני?]

"...אבל אנחנו נאלצים להפסיק עם זה מידי. ובבקשה תמסרי לבעלך שאנחנו לא מרשים שידבר עם מוישי שום מילה על ברסלב או על אומן. בסדר?"

הייתי בשוק. נאלמו לי המילים. ומירי ממשיכה להצליף בי: "אתמול בלילה ראיתי בכיס שלו עלון שמשכנע לנסוע לאומן לר"ה! תביני, אצלינו בבית חינכו אותנו שמברסלב צריך לברוח כמו מאש! אז זהו זה. נגמר הקשר. ושלא יביא לו שום חומר לקריאה." צליל ניתוק.

בעלי לא היה אז בבית. כך היה לי קצת זמן להרגע. נגיד.

הייתי נסערת. מבולבלת. הרגשתי מושפלת. מורחקת מחמת סכנת אש! הורים מרחיקים ילד מבעלי! שלא יקלקל אותו! לאן הגענו?

רגע! למה באמת הוא היה צריך להתחיל לשכנע אותנו? ילד קטן - מה הוא מתחיל לבלבל אותנו ולהסתבך עם ההורים שלו? לא רציתי לכעוס על בעלי. אבל הרגשתי שמשוה מעיק עלי. מאוד. רק בצהרים קלטתי מה:

הענין הזה של המתקרבים לברסלב, שמשכנעים את כל מי שסביבם להיות גם. זה מעצבן! זה מקומם! אהבת משהו - לבראות! מה אתה מתחיל עם כל העולם? אנשים טוב להם בחיים, לא חסר להם כלום, לא ביקשו ממך עזרה, מה אתם מתחילים לשכנע את כולם? למה אתם חושבים שכולם צריכים להיות ברסלב???

***

החלטתי שאני לא מספרת לבעלי כלום עד אחרי שאדבר עם פייגי ונראה מה תגידי. בערב התקשרתי אליה. (כבר עשיתי לה חיזוק מקוצר...)

פייגי מאוד הבינה את הכאב שלי והפגיעה מהשכנה. היא התחילה לדבר על זה שכשאדם נכנס לעבודת ה' חייב שיהיו לו מניעות, ואסור להיבהל ולהתבלבל מזה, וכל מיני תאוריות שלא ממש נכנסו לליבי. הייתי מוטרדת מידי. ואז התפרצתי: "אבל למה אתם חושבים שכולם צריכים להיות ברסלבים?? יש הרבה דרכים לעבוד את ה'! תנו לאנשים לחיות!"

פייגי לא נבהלה. היא אף פעם לא נבהלת. היא רק אמרה בנחת: "אני רוצה לספר לך על קבוצת אנשים שנתקעה במדבר. הם. יבש. והמים הולכים ואוזלים. טיפות אחרונות ממש נשרו בתחתיות המכלים, הם יודעים שהמצב קשה. אי אפשר לסחוב כך עוד הרבה זמן. מרגע לרגע הדאגה הולכת וגוברת..."

איש אחד מתוכם החליט שהוא יוצא לחפש! הוא משתוקק למים! הוא עזב את הקבוצה ויצא לחיפושים ולא יאומן - הוא גם מצא! לא סתם מים, מעיין נובע מים זכים וצלולים! ברור שמיד הוא שתה בהנאה כמה שרק יכל להכיל, ומיד רץ לחבריו לספר להם על המציאה! היעלה על הדעת שישאיר את דבר המעיין בליבו וימנע את הטוב מחבריו?? הרי רק אדם אכזרי ינהג כך!

לאה, אנחנו בדור קשה, ירידת הדורות קשה כל כך, לפני כמה שנים אמרו שכל שנתיים זה דור, והיום זה כבר כל רבע שעה... אנחנו קרובים לסוף, לגאולה, אבל האם נשרוד עד אליה? אנשים יבשים, חלולים, צמאים למים חיים! אלא שמנידים ראש וחושבים: מה אפשר לעשות? זה מה יש. נתמודד כמה שנוכל. כולם דואגים איך יראה הדור הבא (אם חלילה לא יבוא המשיח לפניו) מרגישים את הטיפות המתרוקנות. אז יש אנשים שלא מוותרים. ומחפשים. ואשרי מי שגם זכה למצוא - יש נחל נובע מקור חכמה ושמחה ואמונה! אז מה את רוצה? שלא ירצו ויספרו??

אלא מה, בעניין הזה לאמיתו של דבר הרבה פעמים עדיף לא לדבר ולא לשכנע כי האזניים אטומות, ומי שלא רוצה לשמוע, זה לא עוזר. להיפך. לפעמים החכמה היא באמת לשתוק ולהשאיר לעצמך. כמה שזה קשה, אבל זה המצב. מה שכן חשוב שנבין זה מאיפה זה בא - הדחף הזה לרוץ ולהשקות אחרים. הם כל כך רוצים לספר על העולם הנפלא שגילו! שכולם יהנו מזה! אבל למעשה צריך הרבה זהירות וסבלנות."

מסופר שכשרבנו סיפר לרבי נתן על עצת ההתבודדות, רבי נתן כל כך התרגש ורצה לרוץ ולצעוק ברחובות ה'הלו, מה קורה אתכם!?! אבל רבנו תפס אותו, ואמר לו: 'עצור, אתה לא תפעל...! כי זה לא עובד ככה...'

***

הוי, איך שפייגי עוזרת לי! נס שה' שלח לי אותה!

בערב דיברתי עם בעלי על מוישי והוא הכישי מכל וכל. הוא לא דיבר עם מוישי מילה בעניין!

והבוקר, התקשרה שוב מירי מבולבלת, מוגומגמת, "סליחה, לאה, אחר כך קראתי באותו עלון שהיה בכיס.. וראיתי שמסבירים שם למה לא לנסוע לאומן... אז כנראה זה לא קשור אליכם..."

תוכנית הנסיעה לנשות 'חניכי הישיבות'

..... יום שני י"ב תמוז .....

ושיעור הכנה קצר:	5:00 התאספות בטרמינל 1.
'מה עושים בציון'. ח. עשאהל	7:45 המראה, ארוחת בוקר במטוס.
16:30 הליכה לציון ותיקון הכללי.	10:45 נחיתה.
20:00 ארוחת ערב עשירה, 'פגישת הכירות'.	11:30 יציאה מקייב לכיוון אומן.
פאנל - 'ברסלב לנשים, האם מה וכמה'.	שיעור פתיחה בדרך:
בהשתתפות: א. מייזליק, ח. עשאהל, מ. זלזניק	'נסיעה - על מה ולמה'. ח. עשאהל
23:00 שינה	15:30 התמקמות במלון, ארוחת חמה.

..... יום שלישי י"ג תמוז .....

עם התוועדות וניגונים.	תפילת שחרית בציון.
18:00 ארוחת ערב במלון,	9:30 ארוחת בוקר עשירה,
עם שיעור והופעה מוזיקלית:	ושיעור: 'למה דווקא אומן'. ח. עשאהל
'אזמרה'. א. מייזליק.	11:30 שיעור מרתק: 'התבודדות'. א. מייזליק
הופעה מוזיקלית. ח. עשאהל	12:30 טיול לגן סופיה, כיבוד קל,
21:00 שינה	

..... יום רביעי י"ד תמוז (הזמנים מזויקים מאד) .....

11:30 ביקור בבית מדרשו של הבעל שם טוב.	5:00 (בדיוק) יציאה מאומן
12:00 יציאה לכיוון ברדיטשוב, מנוחה בדרך.	7:00 ברסלב, תפילה וארוחת בוקר,
14:00 ברדיטשוב, ארוחת צהריים עשירה,	ושני שיעורים קצרים:
ושיער: 'סנגורם של ישראל'	'להיות תלמיד'. ח. עשאהל
15:30 יציאה, וסימפוזיון בדרך	'מפעלו של ר' נתן'. א. מייזליק
18:30 קייב	8:30 יציאה לכיוון מעזבוז,
23:00 טיסה	שיעורי הכנה בדרך:
2:00 נחיתה	'נוחו של הצדיק'. א. מייזליק
	'הבעל שם טוב'. ח. עשאהל
	11:00 מעזבוז. כיבוד קל

הזדמנות פז לנשים

הננו שמחים להודיע כי בעז"ה תתקיים נסיעה קבוצתית
לנשות 'חניכי הישיבות'
לאומן

לציונו הקדוש של מוהר"ן מברסלב זיע"א

נסיעה קצרה ואיכותית / אוירה מתאימה / בליווי והדרכה מקצועיים ומרתקים /

נסיעות פנים ואש"ל ברמה גבוהה בהשתתפות:

הרבנית א. מייזליק תחי' / האמנית ח. עשהאל (דורון) תחי' / גברת ב. גלינסקי תחי'

בתכנית:

- ◆ שיטורים מגוונים ומרתקים: על מהות המקום, תולדותיו של מוהר"ן מברסלב, תורתו ודרכו
  - ◆ סיפורים וחוויות מרגשים.
  - ◆ נסיעה לברסלב (לציונו של ר' נתן מברסלב זיע"א)
  - ◆ 'פאנל' מיוחד ומרתק
- אודות האם ובמה תורת ברסלב מיועדת לנשים**

הנסיעה תתקיים מיום שלישי (י"ג תמוז), עד יום חמישי (ט"ו תמוז).

– פרטי התוכנית בעמוד הקודם –

מחיר הנסיעה: \$590 בלבד

מחיר לשניים: \$570 לכ"א

לבירורים והרשמה:

058-326-0647 (בשעות הבוקר)

053-310-9760 (בשעות הערב)

